...удай пролетаринар, нэгэдэгты!

46-дахи жэлээ гарана

...уряад Үнэн

...ряадай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...55) | 1969 оной октябрийн 28, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Арадай ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Үйлэдбэриингөө техническэ хүгжэлтые оролдосотой нэтэрүүгээр дээшэлүүлэгты! Үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулга, автомадаар зэбсэгжэлгэ бэелүүлэгты! Продукциин шанар бүхы аргаар һайжаруулагты, өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулагты!

(КПСС-эй ЦК-гай Урьянуудһаа).

...уу Октябриин хүндэлэлдэ

...ан һараар уридлаба

комбинадта 2500 центнер һайн шанартай мяхан тушаагдаба

...бриин 52 жэлэй ... Хориин аймаг... ...лсын совхозой ...дэ һү тушааха ...онь урид дүүр... ...оор 5400 цент... ...ха байһан аад, ... һү бэлэдхэлэй ... Илангаяа Сан... ...тын һаалишад ...мхидхэн, орол... ...ажаллажа, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябадаг. Тус фермын һаалишад жэлэйнгээ түсэб сентябриин 20-до дүүргээд, түсэбһөө гадуур 200 центнер һү тушаагаад байна. Эрхим һаалишад А. Аюшеева, К. Красикова, А. Дунаева, В. Борисова социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанад.

Тус совхозой малшад гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэ. Мяханай

Мүнөө үедэ малшан бүхэн үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ, малай байра заһабарилна, дулаална, хашаа хорёогоо һэльбэжэ байна. Залуу малшан В. Демидов 300 хашараг, буруу харууһалжа, шахан таргалуулна. Эдэнэр габшагай ажалаараа Октябриин һайндэртэ бэлэг бариба.

М. ДЫМБРЫЛОВ.

Амжалтаяа арьбадхана

Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрикын коллектив байгша оной юһэн һара соо 8880 тонно ноохо сэбэрлэн угааха даабарияа 8939 тоннодо хүргэжэ, горитойхон амжалта туйлаба. Тус фабрикын коллектив туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхан, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Эдэнэр агууехэ Октябриин 52 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ түхеэрһээр үнинэй.

Фабрикын түрүү хүдэлмэришэд П. Трубачеева, В. Желкова, Л. Белокурова гэгшэд халаанайнгаа даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, нүхэдтөө жэшээ харуулна. Елена Рубцова, Мария Кочина гэгшэд дүрбэн жэлэйнгээ даабариһаа гадуур тус тустаа 270 тонно ноохо сэбэрлэн угаагаад байна. Октябриин һайндэрэй вахтада жагсаһан энэ фабрикын коллектив саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахаар зоригжонхой.

А. ШАРАКШИНОВА.

...нартай үрэһэн хаагдана

...агай Саянай совхозой дүр... ...ин таряашад тоог дээрэ эрхи... ...а байна. ...и сэбэр амбаарнуудта 340С ...и ерэхэ жэлэй үрэһэ хүрэнгэдэ ...центнер ороохон доло сэбэр...

...аймаг дотор бороотой байжа, ...ороохон шииг ехэтэй болоо. Эн... ...байгшад аяар 24 процент шиигтэй ороохо һайнаар хатааажа, тэрэнээ ерэхэ жэлэй үрэһэ хүрэнгэ болгон хааажа байнхай. Илангаяа Д-С. Арабжаева, А. Осокина, П. Аюшеева болон бусад габшагайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажалланад. Ойрын үдэрнүүдтэ тоог дээрэхи ороохон сүм сэбэрлэгдээд, томо жэжээрээ илгагдажа, хүйтэн болохоһоо урид амбаарта оруулагдахань.

Л. ИРИНЦЕЕВ.

...лгаяа шэнэлбэ

...н загаһашад жэл ...но флодоор һай... ...хүдэлмэринь ни... ...оо.

...колхозой мүнөө ...гурбан жэлэй саа... ...улхада һураггүй ...Хэрбэез загаһа... ...ай саада тээ түсэб... ...центнер загаһа ..., 1967 ондо 834 ... 2349 центнер ...Техникээр, зага... ...о зэр зэмсэгээр ...гагдажа, түсэб ...дүүргэгдэдэг болоо. ...загаһашад В. Н. ...жэлэй ойн хүндэлэ... ...ай социалис мүры..., 1970 оной апре... ...табан жэлэй ...гэһэн уялга аба... ...уялгаяа болюто дээрэнь бэелүүлхын тула бригаданууд шэнээр эмхидхэгдээ, холын загаһашадай ажаһуудалай, культурна эрилтэ хангаха талаар хэмжээн хараалагдаа. Бригада бүхэндэ дүй дүршэлтэй загаһашад табигдаа. Холын, эгээл бэрхэшээлтэй участогуудта түрүү, һайн бригаданууд эльгээгдэһэн байна.

Колхозой үнинэй гэшүүн, дүй дүршэлтэй Виктор Иванович Федоровой даадаг бригада загаһа барихаар Баргажанай тохой эльгээгдэһэн юм. Агууехэ Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ тус бригада партийна организациин, колхозой правлениин этигэл найдабари харюулмаар ажаллана. Бригадын гэшүүд бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда олзо бэдэржэ байбашье, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Чивыркуйска тохойдо загаһа баридаг Александр Иванович Пилюгинай хүтэлбэрилдэг бригада юһэ һарын туршада 950 центнер загаһа барижа тушааһан байна. Нүхэд Вокиной, Скосырскиин, Алексеевэй, Соколовой даадаг бригаданууд даабаряа мүн лэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Түрүү эдэ бригадануудай эршэтэ ажалай ашаар колхоз загаһа бариха энэ жэлэй түсэбые дүүргүүтэй болоо. Загаһашад урдань абаһан уялгаяа һаяхан дахин хаража үзэбэ. Арга боломжоёо тодорхойлжо үзөөд, табан жэлэй түсэбые хараалһан болзорһоо бүри урид, 1970 оной эхеэр дүүргэжэ шадаха байһанаа элирүүлөө. Абаһан уялгаяа шэнэлхэ, табан жэлэй даабарие болзорһоонь холо урид дүүргэхэ арга эндэ бии. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, загаһа барилга 25 процентээр дээшэлһэн, жэлэй түсэбһөө гадуур 700 центнер загаһан тушаагдаха байна.

Б. БУДАЕВ.

Баргажан.

Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан Б. Д. Сыренова Агуу Октябриин 52 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа ехэ амжалта туйлана. Энэ нүхэр байгша ондо абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдосотойгоор ажаллана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Д. Сыренова.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

Бата дорюун алхам

РСФСР-эй промышленностиин 1969 оной 9 һарын гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд

РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, промышленна продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, тэрэнние худалдаха юһэ һарын, гурбадахи кварталайнгаа түсэбүүдые үлүүлэн дүүргээ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, промышленна үйлэдбэрилгэ 6,7 процентээр ургаа.

Промышленностиин шухала һалбаринуудай продукци үйлэдбэрилгэ дээшэлээ гэбэл, электроэнерги — 10 процентээр, түлишын промышленность—4 процентээр, хара ба үнгэтэ металлурги—5 процентээр, химическэ ба нефтехимическэ промышленность—10 процентээр, машина бүтээлгэ, металл болбосоруулга—12 процентээр, ой модоной, модо болбосоруулгын, целлюлозно-саарһанай промышленность—2 процентээр, барилгын материалнуудай промышленность—4 процентээр, хүнгэн промышленность—5 процентээр, эдеэ хоолой промышленность—3 процентээр нэмээ. Ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжэ хангаха эд товар үйлэдбэрилгэ 12 процентээр ехэ болоо.

Байгша оной сентябриин һүүл тээшэ 21,3 мянган промышленна предприяти түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримаар ажалладаг болоод байба. Элэмнай промышленна бүхы продукциин 85 процентые үйлэдбэрилэн гаргажа. хамаг олзо доходой 90 үлүүтэй процентые үгөө.

Олонхи автономито республиканууд, хизаарнууд болон областьнууд промышленна продукци худалдаха 9 һарынгаа түсэб дүүргээ.

Республика дотор 6,6 миллион тонно нүүрһэн, 49 мянган тонно булад, 57 мянган тонно булад сорго, 804 мянган тонно түмэрэй руда, 63 миллион түхэригэй приборнууд, автомат хэрэгсэлнүүд, тоололгын техникэ, 2,5 мянган автомобиль, 19 миллион дүрбэлжэн метр пумаалжан бүд, 26,4 мянган радиоприёмник болон радиоло, 27,5 мянган телевизор, хубсаһа угаадаг 10,6 мянган машина болон бусад продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө.

Предприятинуудай хүдэлмэриин технико-экономическа үрэ дүн һайжараа. Үнгэрэгшэ жэлэй 9 һарынхитай сасуулбал, промышленностьдахи ажалай бүтээсэ 5 процентээр нэмээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукциин бүхы хэмжээнэй ургалтын 76 процентнь хангагдаа.

Промышленностиин олзо доходые үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 10 процентээр нэмээ.

Промышленность бүхы дээрээ түсэбөө дүүргэбэшье, продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, худалдаха, нөөсэлхэ даабаряа хэдэ хэдэн предприятинууд дүүргээгүй гээд РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Газ гаргажа абаха, бэлэн прокат үйлэдбэрилхэ, минеральна үтэгжүүлгэ, сернэ кислота, каустическа болон кальцитай содо переменнэ тогой электродвигательнүүдые, нефтеаппаратура, ашаанай вагон, хартаабха хурядаг комбайнуудые, барилгын модо, цемент, суглуулагдамал түмэрбетон, хирпиисэ, ноохон, торгон лён бүд, гадар хубсаһа оёхо трикотаж, мяха болон үшөө хэдэ хэдэн зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэ 9 һарын түсэб арай дүүргэгдээгүй. Зарим предприятинууд үйлэдбэриин хүсэ ашаглалгада оруулхадаа яаранагүй, олонхи предприятинууд түлишэ, электроэнерги нормоһоо үлүүгээр гаргашална.

Научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ хэмжээ ябуулганууд арадай ажахын бүхы һалбаринуудта бэелүүлэгдээ. Зүгөөр РСФСР-эй хэдэ хэдэн министерство научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри ябуулха, арадай ажахыда эрдэм, техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ юһэ һарынгаа түсэб дүүргээгүй.

9 һарын турша соо уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой 1,3 миллион түхэригэй дураалхалнууд арадай ажахыда нэбтэрүүлэгдээ.

Энэнь жэл бүри миллиард үлүүтэй түхэриг алмаха арга олгохо байна.

(ТАСС).

Стратегическэ зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые намдуулха тухай хэлсээнүүдэй эхилһэн тушаа

Стратегическэ зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые намдуулха тушаа хоёр ороной хоорондо урда тээнь хэлсэһэнэй үндэһөөр, энээнтэй холбоотой асуудалнуудые даб дээрэ зүбшэхын тула Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай зүгһөө тусхайлан томилогдоһон түлөөлэгшэдэй 1939 оной ноябриин 17-до Хельсинки хотодо уулзахыень СССР-эй, США-гай правительстванууд зүблэрбэ.

(ТАСС).

Сибирьтээ эгээл томонь

Буряадай мебелиин комбинадай дэргэдэ модо хюрөөдэхэ завод баригдаад, һаяшаг ашаглалгада тушаагдаа. Модо хюрөөдэхэ хүдэлмэри сүм оньһожоруулагдаһан юм. Мүн лэ модо шэрэхэ түмэр зам иишэ татагданхай. Хүсэтэ кранаар модон буулгагдана. Эндэ хюрөөдэгдэһэн барилгын модон Дунда Азиин болон Казахстанай хото городуудай барилгануудта эльгээгдэхэ юм. Энэ завод Сибириин модо хюрөөдэдэг эгээл томо заводуудай нэгэниинь болоно.

(ТАСС-ай корр.).

...нигуудай конференциин делегат тухай хөөрөөн

...ьяата механизатор

...й үргэн гудамжаар үглөөгүүр ...н бэетэй, наһажаал болоһон хүн ... харахада, ехэтэ бодолгото ...Хажуугаарнь ондоо хүншье ...яахадаа энэ хүн иимэ эр... ...тухай бодомжолноб? Ямар ...загаа зобоноб? Юрэдөө энэм...?

...ээ хөөрэлдэхэдэмнай. «Дондок ...ондоо хэн тиимэ эртүүр ябаса... ...шэнэ трактор тушаажа абаад, ...удхажа, ашаалха түхеэ... ...гэлсээ һэн» гээд, бэе бэеһээ ...ал дуугаралдана.

...хөөрөөл эндэхи «Красный ...суута механизатор, эдэбхи... ...жуулагша Дондок Цыбикович ... Энэ нүхэр инженерэй һур... ...юрын лэ механизаторай эр... ...тиимэ байгаашье һаа, ямар ..., бүри һайн болгохо хэрэгтэ ...ратай, тэрэ хэрэгтээ шунан ...хүн. Тэрэнэй хэһэн, зохёоһон ...олохо болоо һаа, яһала олон ...удай, илангаяа малшадай ...ал оньһожоруулха, хүнгэдхэхэ ...бүтээһэн, уралан нарижуулһан ...байха.

...луговодоор хүдэлжэ байхадаа, наг шэбхэ оньһон аргаар ашаалха түхеэрэлгэ зохёохын түлөө «унтаха нойргүй» болошоод ябана ха юм. Энээн тухай хэдэн үдэр, һүни соо бодолгото болоо. Тингээд колхозойнгоо мастерскойдо ошожо, хэрэглэгдэхэеэ болиһон машина, тракторнуудай элдэб янзын детальнуудые суглуулаад, шэбхэ ашаалха түхеэрэлгэ зохёожо захалаа. Хоёр-гурбан хоногой үнгэрөөд байхада, тэрэнэй зохёоһон шэнэ түхеэрэлгые харахадаа, эндэхи колхознигууд, илангаяа луговодууд баярлахын ехээр баярлаа һэн. Тэрэнэй зохёоһон шэнэ түхеэрэлгэ заводто бүтээгдэһэн түхеэрэлгэтэй тон адли байгаа. Тэрэниие ажалдаа хэрэглэхэдэнь, луговодуудай ажалай бүтээсэ арба дахин шахуу дээшэлһэн байха юм. Тракторта шагтагалагдадаг тэргэ дээрэ шэбхэ ашахын тула оройдоол долоо-найман минута хэрэгтэй болоо. Тингэжэ луговодуудай хүдэлмэри хүнгэдхэгдэжэ, ажалынь түргөөр, урагшатай һайнаар ябадаг болоо һэн.

«Красный Октябрь» колхозой луговодууд сабшалангаа һайжаруулжа, ногооной баян ургаса абахын тула ехэ оролдолго гаргажа, аймаг соогоо алдаршаһан юм. Хоёр жэлэй саада тээ эндэ аймагай бүхы ажахынуудай механик болон луговодуудай семинар үнгэргэгдэһэн байгаа. Уралан нарижуулагша Дондок Цыбикович өөрынгөө зохёоһон түхеэрэлгые семинарта хабаадагшадта харуулжа, тэдэнэй анхарал татаһан, булганда һайшаагдаһан байгаа. Уданшьегүй тиимэ түхеэрэлгэ Санагын совхозой механик Ринчин Дулмаевич Зундуев зохёожо, луговодуудайнгаа ажал хүдэлмэрие хүнгэдхэһэн байха юм. Тиимэ түхеэрэлгэнүүд бэшэшье ажахынуудта бии болоо.

Дондок Цыбикович Тугулдуров дүрбэдэхи жэлээ луговодоор хүдэлнэ. Энэ үе соо тэрэнэй даажа абаһан сабшалангай газарай ургаса нилээд дээшэлээ, жэл бүри үбһэ ногооной баян ургаса хуряана. Энэ зундаа сагай уларилай хэды таарамжагүй байгаашье һаа, нүхэр Тугулдуров даажа абаһан участогһаа нёдондонойхиһоо дутуугүй үбһэ хуряажа абаа.

Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандажа, хамтын хэрэгэй тулада ходо оролдожо ябадаг Дондок Цыбикович нютагайнгаа арад зоной дунда хүндэтэй болонхой.

Өөрынгөө мэргэжэлые ёһотой һайнаар шудалһан механизатор, Үлэгшэн нютагай суута уралан нарижуулагша Дондок Тугулдуровта Буряадай АССР-эй габьяата механизаторай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Аймагай колхозуудай түлөөлэгшэнэрэй ехэ хуралдаанда хабаадалсагшад Дондок Цыбикович Тугулдуровые Буряадай АССР-эй колхознигуудай республиканска конференциин делегадаар һунгаа.

Захааминай аймагай солото механизатор, эдэбхитэй уралан нарижуулагша Дондок Цыбиковичэй саашанхи ажал хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэе.

Б. ВАНЧИКОВ.

ТАСС-ай мэдүүлгэ

США-гай посольство һаядаа Ливанда мэдүүлгэ тараахадаа, «Ливанай бэеэ дааһан байдал, газар уһанайнь бүрин бүтэн байлга» хангаха оролдолго гаргаһан хэбэртэйгээр, үнэндөө, Ливанай Республикын дотоодын хэрэгүүдтэ США-гай хамаархаха һанаашалга тухай соносхогдоһон байна. Гэхэтэй хамта энэ райондохи «Америкын Холбоото Штадуудай ашаг ондоо ямаршье гүрэнэйхиһөө үлүү ехэ байна» гээд тэндэнь хэлэгдэнэ.

США-гай урдаа табиһан зорилгонуудынь тус мэдүүлгэһээнь тодорон харагдана. Энэнь тэдэнэй бэелүүлдэг урдын колониальна политикые һануулна. Дэлхэйн ямар нэгэн районд тэдэнэй ашаг аюулда орожо байна гэһэн шалтаг бариад, арадуудай болон бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ ехэ гүрэнүүдэй зүгһөө хамаархадаг, арадуудай өөһэдынгөө хэрэгүүдые өөһэдөө шиидхэхэ гол эрхыень хаһаха зорилготой харата хэрэг үүдхэдэг байгаа.

Ливанда хабаатай үйлэ хэрэгүүдтэ хажуу талаһаань томо гүрэнэй хамааралга яашье зүбтүүлэгдэхэ ёһогүй. Ливанай Республика араб бусад гүрэнүүдтэй нягта холбоотой араб орон болоно, тиимэһээ Ливанда хамаатай асуудалнуудые араб гүрэнүүдһээ үлүү һайнаар хэншье шиидхэжэ шадахагүй. Эдэ гүрэнүүд өөһэдынгөө ашаа туһые, өөһэдынгөө уг зорилго һайн мэдэнэ. Ушар тиимэһээ араб оронуудай олониитэ, тэрэ тоодо Ливанай олониитэ, США-гай мэдүүлгые зэбүүрхэлээр угтаад. Америкын зүгһөө харгалзаха гээшыень Ливанда баадхалга хэхэ һэдэлгэ мүн гэжэ тон зүбөөр сэгнэнэ.

Ливандахи эдэ үйлэ хэрэгүүд Израилиин эээрхэг түримхэй добтолгоһоо уламжалан, Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон шахардуу байдалай улам һүжэрөөгдэжэ байһанай хойшолон болоно, энэнь мүнөө хүрэтэр усадхагдаагүй байһаар. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин шиидхэбэринүүдые Израиль дүүргэнэгүй, араб оронуудта эсэргүү харата балмад политикаяа үргэлжэлүүлнэ. Гэхэтэй хамта зарим гүрэнүүд, нэн түрүүндэ США, Израилиин тиимэ политикые дэмжэн дэбэргэнэ, араб гүрэнүүдэй бата нэгэдэлтэ ябуулгануудые доторһоонь һүйдхэхэ, араб оронуудтахи дотоодын хархис этэгээдүүдэй хүсэ хэрэглэжэ, национально-патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр тухирха ябадал эдэ түсэбүүдтэнь бага бэшэ һуури эзэлнэ. Энэнь Дүтын Зүүн зүгтэ, тодорхойлон хэлэбэл Ливан шадар, баһа нэгэ ондоо зүришэлдөө үүдхэхэ, худал хуурмаг үгэнүүдээр далдалагдаһан сохилтонуудые хэхэ һэдэлгэ хэхээр байна.

Мэдүүлгэ сооһь баталан хэлэгдэһэнэй ёһоор, хэрбээ США үнэхөөрөө араб оронуудай бэеэ даанхай байдалые, газар уһанайнь бүрин бүтэн байлгые хангаха гээ һаа, араб оронуудай эзэмдэгдэһэн газар дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдые гаргуулхаар хараалһан, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал гуримшуулха тухай, Палестинаһаа тэрьедэгшэдэй асуудал үнэн зүбөөр шиидхэхэ, мүн гуримшуулагдаха ёһотой бусад асуудалнуудые шиидхэхэ тухай Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин шиидхэбэринүүдые дары бэелүүлхэ хэрэгтэ нэн түрүүн бүхы оролдолго хүсэлэлгэсэ зорюулха ёһотой байгаа.

Ливандахи үйлэ хэрэгүүд совет хүнүүдэй һанаа ... бооно. Харин нэгэшье гүрэн Ливанай бэеэ даанхай байдалда хамааралсаха ёһогүй, өөрынгөө дотоодын хэрэгүүдые өөһэдөө шиидхэхэ эрхэдэнь хамааралсаха, араб оронуудай өөһэдөө шиидхэхэ ёһотой асуудалнууд оролсохо ёһогүй гээд совет хүтэлбэрилэгшэд багагүй найдажа байһанаа элирхэйлнэ. Араб оронуудай хүтэлбэрилэгшэд Ливандахи дотоодын байдалые муудуулхаар ябадал зайсуулха арга зам олохо, араб арадуудай эб эе таһалхаар, араб гүрэнүүдые хоорондонь зүришэлдүүлхээр ябадал тохёолдуулхагүй байха гэһэн этигэл найдабари мүн лэ элирхэйлэгдэнэ.

Баярта үдэшэлгэ

...аралтын үдэр ...рэмжэтэ үргэн ... оршодог По... ...шангай үүдэн... ...гүлэб залуушуул ...һээ олоор суг... ...ьеб тухай хү... ...нэд. Эдэнэй ...аар халинхай. ...хын абяан жэн... ...ан залуушуулнай ...л руу һубарилһураһан, ажаһууһан нангин газарнуудаар ябаха холын аянда зоригшоднай аяншалгынгаа гуримтай, мүн хүтэлбэрилэгшэдтэй танилсаба. Эндэ дурсагдагша аяншалагшадай поездын начальник, ВЛКСМ-эй обкомой таһагые даагша Анатолий Федотов, аяншалгын областной соведэй түрүүлэгшэ И. Л. Альцман гэгшэд залуу аяншалагшадтаа аяншалгын дүрим, ямар городуудаар ябаха, хаана хэды хоног тогтохо тухайнь дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

...омой, республи... ...хын министерст... ...едэй, республи... ...никэ» нэгэдэлэй ...ээ эмхидхэһэн ...Юбилейный» гэ... ...поездоор агууехэ ... Ильич Ленинэй

...Үдэшын 8 саг. Түмэр замай вокзалай перрон дээрэ тусхай машина дээрэ тодхогдоһон репродуктораар ирагуу гоё уянгата хүгжэм сууряатан зэдэлнэ. Холын аяншалгада хабаадалсахаяа ерэһэн республикымнай предприяти, колхоз, совхозуудай түрүү хүбүүд, басагад булта сугларанхай, иишэ тиишээ һүндэлнэ.

Хэдыхэн минутын үнгэрэмсөөр эдэнэрэй хүлеэһэн аяншалгын поезд хүндөөр уухилан, аалихан хүрэжэ ерэһээр тогтошобо.

«Мүнөөдэр Буряадаймнай түрүү хүбүүд, басагад багша Ленинэйнгээ һураһан, ажаһууһан нангин газарнуудаар аяншалхаяа мордохонь» гээд репродуктораар соносхобо.

Иигээдшье залуу аяншалагшадые үдэшэлгын митинг эхилжэ. ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь Владимир Леонов холын аянда мордогшодто халуун баяр хүргэжэ, амжалтатай һайнаар аяншалхыень хүсэбэ.

Эндэ сугларагшаднай республика дотор дэлгэрһэн ленинскэ зачедой 3-дахи шатада илажа гараһан ажалай түрүүшүүл гээшэ. Аяншалгада хабаадагшад түрэл нютагаа бусамсаараа өөһэдынгөө нүхэдтэ хараһан, үзэһэнөө бултыень хөөрэжэ үгэхэ зорилготой юм.

Удаань ВЛКСМ-эй обкомой секретарь В. Подлеснов, судна бүтээлгын заводой комсомолой организациин секретарь Михаил Балдынов болон бусад үгэ хэлээ.

Иигэжэ анха түрүүшынхеэ эмхидхэгдэһэн залуу аяншалагшадай «Юбилейный» поездоор республикымнай 526 хүбүүд, басагад холын аянда мордобо. Үдэшэлгын митинг баяр ёһололой оршон байдалда үнгэрөө.

Коммунист тухай хөөрөөн

Сүхэршэгүй сэдьхэл

ҮНГЭРЭГШЭ зунай эхеэр һая наашадаа үзэгдөөгүй ехэ ган болоод, хээрэ тала, добо газарай бэлшээриин хуу хатажа сайшоод байтарнь, август соол хура бороо хаа хаанагүй адхаржа, ангашаһан газарай хүрьһэнцэ, ургамал ногоондо одоол ами үгөөд байһан үе һэн.

Үдэшэ орой, бүри харанхы болоһон хойно Цыпилма Гармажаповна нилээд эсэһэн янзатай гэртээ ерэбэ. Үглөөгүүр үүр-сүүрээр гараад, үдэшэ һүни болотор хододол иигэжэ ажалайнгаа хойноһоо ябахадаа яаһан хүн гээшэбши, гэр бараагаа мартаа гүш, хүнэй хүдэлмэриһөө ерэхэдэ халуун сайшье байхагүй, өөһэдымнайшье үнеэн һаагдаагүй, гахаймнай эдеэлүүлэгдээгүй байна гэжэ Добдон Санжиевич нүхэрынь һамгаяа зэмэлхэ, гэмэрхэ гэһэн аад, зунай халуун наранда шаруулжа харлашаһан шарайень харахадаа, юумэ дуугарбагүй. «Иигэжэл оролдоо, тэмсээгүйдэнь энэ гэн гасуур, хүшэр жэлдэ һүншье ехэ һаагдахагүй юм ааб даа. Теэдшье Цыпилмамни бухы наһаараа хамтын хэрэгэй түлөө унан нэтэржэ ябадаг, сэдьхэлээ нэгэшье амар һуудаггүй хүн ха юм. Гэнтэ мүнөө мэдээ һэн гүб. Хэлэ, болишье хубилха, ондоо болохоёо болиһон Цыпилма гүб даа» гэжэ һанахадаа түргэн бодоод, тугаар өөрынгөө шанаһан сай халаана.

— Эдэ юрэдөө яаһан һэшхэл убайгүй, нэгэндээ нэтэрһэн адуулагшад гээшэб! Хэлэхэдэшье шортоо, нохойшье хусаа гэжэ һананагүй хэбэртэй. Үглөөдэр лэ правлени, парткомдо ошожо хөөрэлдэхэмни, хэмжээ абахаһаа абаг,—гэжэ Цыпилмань хэндэшьеб үурлаһан янзатай хэлэнэ.

— Юун болооб, юундэ иитэрээ сэдьхэлээ хүдэлбэш? —гэжэ нүхэрынь гайхангяар асууба.

— Үхэр адуулагшаднай үнеэдэо һүниндөө адуулхын орондо хаажа хоноод, үглөөгүүр бэлшээгээбди гэжэ эшэхэ нюургүй туугаад ерэдэг болоол. Энээниие хаража байгаад, абяагүй арбан шүдэ хам ябаха аалши,—гэнэ Цыпилмань.

— Теэд үнеэдые хаажа хоноһыень яажа мэдээ хүмши?

— Нимасу Шагжиеватай зөрюута ошожо шалгаабди...

Ушарынь Хаягай фермэдэ иимэ юумэн болоһон байгаа. Август һарын эхеэр бэлшээриин ногооной нилээд һайжараад, үхэр малые, илангаяа һаалиин үнеэдые үдэр һүнигүй оролдосотойгоор адуулха, һү тарагай һаба һуулгаар билтарса һаагдаха хаһа байгаа.

Цыпилма Шодоевагай нэгэтэ үглөөгүүр ерээд үнеэдээ һаахадань, тэдэнь ёһоор эбэлжэ үгэбэгүй, шоборо, шоборо—һүн мүртэй гараха юм бэшэ. Үнеэдыньшье үлэн хэбэртэй үүгэнэлдэнэ, байжа үгэнэгүй. Гайхахадаа тэрэ хажуудань холо бэшэхэнэ үнеэдээ һаажа байһан үнинэй һаалишан Нимасу Шагжиеваһаа иигэжэ асууба:

— Үнеэдһээш һүн хэр гаранаб? Минии үнеэдһээ юуншье гаранагүйл.

— Харыш даа, үглөө бүхэндэ 3—4 литр һү үгэдэг «Роза» үнеэнһээмни энээхэн һүн гараа,—гэжэ тэрэнь хүнэгэй ёорхондо байһан һү харуулна.

— Эдэ мал адуулагшаднай үнеэдээ һүниндөө бэлшээнгүй, хаажа хононо бэшэ аа гү? Һэмээхэн ошожо шалгаха болоо хабди,—гэжэ Цыпилма Гармажаповна дурадхаба.

Тиигэжэ нээрээшье һүни ошожо шалгахадань, мал адуулагшад Даба Цыдыпов Бабасан дүүтэеэ хоюулан үнеэдээ һүниин бэлшээридэ гаргахадаа, малаа адуулжа хүшэ хүрэнэгүйбди, таряа талханда орошоно гээд, заримандаа хонидой байрада абаашаад хаажа хонодог байгаа.

Энэнь элирүүлэгдээд, түс асуудал колхозой правлени, парткомой заседани дээрэ, мүн отделениин суглаан дээрэ хэлсэгдэжэ, үнеэдэй адуулгые зүбөөр эмхидхэхэ, мал адуулагшадай харюусалгые дээшэлүүлхэ хэмжээн дары абтаһан юм.

Гансашье энэ бэшэ. Фермэдээ үбһэ тэжээлэй хахадшье үдэр таһалдаа һаань гү, али хэн нэгэ һаалишан, малшанай ажалдаа хожомдоо, журам эбдээ һаань, автолавка, медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй хаһа сагтаа фермэдэнь ерээгүй һаань, Цыпилма Шодоева колхозой түрүүлэгшэ, бригадиршье, жирэй колхозниишье байг хамаагүй, нюур сахингүй шүүмжэлдэг, сэхэ руунь лэ табидаг байха юм. Илангаяа фермые даагша, отделениин эрхилэгшэтэй ходохон лэ, урда урдаһаа харалсажа, шангаханаар хөөрэлдэхэ, заримандаа татасалдаадшье абаха ушар оло дахин гарадаг юм.

— Гайтайхан лэ зантай эхэнэр даа. Өөртөөшье, хүндэшье амар заяа үзүүлхэгүй хүн,—гэжэ эндэхи отделениие эрхилэгшэ Содном Ленхоев хэлэнэ.

— Цыпилма хүндэлэндэ хүлөө табижал ябаха, өөрөө һайнаар хүдэлөөл хадаа хүдэлөөд, бэеэ хараад ябахаяа ланаб,—гэжэ доогуур хэлсэхэ, тэрээн тээшэ хёлойжо харахашье хүнүүд бии.

Али нээрээшье Цыпилма Шодоева бэедээ хабаагүй, дэмыл юумын түлөө оролсоно, зобохогүй сэдьхэлээ зобооно гээшэ гү? Тэрэ зарим зоной хэлэдэгээр, өөроол һү ехээр һаагаад, түрүү нэрэ солоёо алдаагүй ябаал һаань хүрөө юм гү? Үгы даа, огто тиимэ бэшэ! Тэрэмнай өөрынгөө аша туһын түлөө, хара аминайнгаа хэрэгэй түлөө иигэжэ заримашуултай муудалдана, хүтэлбэрилэгшэдые хашараана бэшэл. Энэмнай хамтын ажалда өөрынгөө хубиин хэрэгһээ үлүүгээр хандадаг, хүн бүхэн бултал үнэн сэхээр, хамаг сэдьхэл зүрхэеэ зорюулжа хүдэлхэ ёһотой һэн гэжэ һанадаг хадаа тиигэнэ ха юм. Энээнэй түлөө тэрэниие зэмэлхэ, шоо үзэхэ бэшэ, харин баясхалан хүргэжэ, урма зоригыень улам үргэжэ ябаха зэргэтэй бэшэ аалди!

Цыпилма Гармажаповна өөрөө багахандаа эжыһээ гээгдэжэ, арбаад наһатайһаа эсэгэеэ дахан, колхоздоо ажал хэжэ эхилһэн юм. Һүүлэй арбан жэлдэ һаалишанаар хүдэлнэ. Энэ үе соо жэлһээ жэл бүхэндэ гансашье «Дружба» колхоз соогоо бэшэ, бухы Бэшүүрэй аймаг дотор бултанһаа ехэ һү һаадаг гэжэ үнинэй суутай. Аяар 1955 ондо аймаг соогоо эгээл түрүүлэн үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 гаран килограмм һү һааһан юм.

Байгша ондо ган гасуур, хүшэр жэл байгаашье һаань, нүхэр Шодоева үнгэрһэн юһэн һара хорин хоног соо үнеэн бүриһөө 1950 килограмм һү һаажа, аймаг соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаһаар.

— Хайшан гээд, ямар аргаар жэлһээ жэлдэ һү ехээр һаана гээшэбта?—гэжэ асуухада, Цыпилма Гармажаповна үншье бодолгото болонгүй, иигэжэ хэлэнэ:

— Оролдохо, хүдэлхэ хэрэгтэйл даа. Үнеэдые хаһа сагтань һайнаар эдеэлүүлхэ, харууһалха, зүбөөр һааха шухала. Би үнеэдые гунжан байхаһаань тушаажа абаад, өөрөө хаража ороондо оруулдаг, түрүүлдэгби. Ямаршье мал—харууһанайл хүсэн шуу...

Арбаад жэл соо тэрэнэй нэтэшье үнеэниинь һубайраагүй, нэгэшье тугал гарзалаагүй. Энэл ха юм даа, оролдоһонойнь аша үрэ. Цыпилма Шодоева гансахан өөрынгөө арба гаран үнеэдые хараад, һаагаад, һанаа амар ябадаггүй, фермынгээ бухы ажал хүдэлмэриин урагшатай, амжалтатай байхын түлөө бухы сэдьхэлһээ оролдоно. Тээсгэн хүйтэн болоходо, Хаягай фермэдэ һү һаалинынь доошолжо эхилхэдэ, өөрөө һаалишад, малшадаа суглуулаад, иигэжэ асуудал табяа һэн:

— Зай, нүхэд, яаха, юу хэхэ болоо гээшэбибди? Һү һаалимнай сүүдхын 800—900 килограммһаа аяар 500 килограмм хүрэтэрөө доошоо оробо. Нэгэл аргыень бэдэрээгүйдэмнай болёо. Хөөрэлдэе, нүхэд,—гэбэ.

Тиигэжэ бултадаа хэлсэжэ, фермынхид һү һаалиие дээшэлүүлхэ хэмжээ абаа һэн.

Иимэл даа, ёһотойл сүхэршэгүй коммунис хүнэй сэдьхэл, хүсэл эрмэлзэлынь. Коммунист хүн бусад зониһоо юугээрээшье үлүү хүндэтэй ямбатай бэшэ, харин бултанһаа түрүү ябаха, олондо жэшээ харуулха, бэрхэшээлһээ тунхарихагүй—гансахан лэ үлүү эрхэтэй гэжэ Л. И. Брежнев партиин XXIII съезд дээрэ хэлээ һэм шуу.

М. НАМЖИЛОВ.

Бэшүүрэй аймагай
«Дружба» колхоз.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ БҮХЭСОЮЗН СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ҺАЛБАРИ БҮХЭНИИЕ ЗҮБӨӨР ЭРХИЛХЭ

Ниитэ зоной зүбшэлгэдэ табигдаһан шэнэ Уставай проект хадаа колхозно байгуулалтын дүй дүршэл согсолно, колхозно үйлэдбэриин, илангаяа һүүлэй жэлнүүдэй ехэ ургалта, ниитын харилсаануудай шэнэлэн хубилһаниие харуулна. Колхозуудай ниитын зөөри арьбадхаха, арадай ажахын түсэбэй ёһоор ажахыгаа ухаансараар хүтэлбэрилхэ, экономическа арга боломжонуудаа бүри ашатай туһатайгаар хэрэглэхэ тухай шэнэ Уставай проект соо харуулагданхай.

Колхозно демократи хүгжөөлгөөр колхозуудай туйлаһан дүй дүршэл Уставай проект дотор баталагдан үргэдхэгдэһэниинь тон һайшаалтай. Артелиин ажал хэрэгые хүтэлбэрилгэдэ колхознигуудай хабаадалсаха шэнэ гүрим тогтоогдоо. Колхозно демократи саатагүй баримталха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Уставай проект дотор мүн ажалай эмхидхэл, түлөөһэн ба журам тухай асуудалнууд бүхы талаһаа харуулагдана. Мүнөө колхозууд эдэ асуудалнуудые өөһэдынгөө ажахын бодото эрхэ байдалда тааруулан шиидхэхэ аргатай болохонь. Иимэ шиидхэбэринүүд правлениин заседани дээрэ баталагдан абтаха ушартай. Харин энээниие зүбөөр тодорхойлхонь колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй эрдэм ба дүй дүршэлһөө дулдыдаха байһаниинь элитэ.

Республикымнай 70 гаран колхоздо үйлэдбэриин 210 бригада, эбэртэ бодо малай 219 гүүртэ, хонидой—280, гахайн 42 фермэ бии. Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, бүхы колхозуудта 800 гаран хүн ганса хүтэлбэрилэгшэдөөр ажаллана. Харин эдэ зоной ямар һургаалтай, хэр дүй дүршэлтэй тухай хаража үзэхөөр. Мүнөө хүдэлмэрилжэ байһан колхозой түрүүлэгшэнэрэй 53 процентнь дээдэ, 35 процентнь дунда һургуулитай. Бэшэниинь ажахы хүтэлбэрилхэ дүршэл шадабаритай зон.

Республикымнай олонхи колхозуудай түрүүлэгшэнэр бэлэдхэл шадабари һайнтай, хүтэлбэрилхы дүй дүршэлөөр баян зон гэжэ тэмдэглэхээр. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Ж. Ванкеев, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ч. Митыпов, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр А. Максимов, Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр А. Шатов болон бусад республикымнай эрхим хүтэлбэрилэгшэдэй тоодо ороно.

Харин колхозуудай үйлэдбэриин бригаданууд, мал ажалай гүүртэ, фермэнүүд һайн хүтэлбэрилэгшэдөөр хангагдаагүй байһаар. Үйлэдбэриин эдэ участогуудта хүдөө ажахын түсхай мэргэжэлтэй зон үсөөн. Юун дээрэһээ иимэ ушар үзэгдэнэб гэхэдэ, эгээл харюусалгатай ажалда хүдэлмэрилдэг зоной ажалай түлөөһэнэй бага дээрэһээ дээдэ, дунда эрдэмтэй хүдөө ажахын мэргэжэлтэд колхозой үйлэдбэриин ямар нэгэн һалбари даажа абаха дурагүй байдаг. Гол болон эрьесынгээ фонднуудые өөһэдынгөө дураар хубаарилха эрхэтэй болоо хадаа колхоз бүхэн ажахы дороо хүдэлмэрилжэ байһан мэргэжэлтэдэйнгээ ажалай түлбэри хубилгаха аргатай байха. Колхозой ерэхэ жэлэй үйлэдбэриин түсэб соо бригада болон фермэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй салин хараалагдаһан байха ушартай.

Мүнөө үеын колхозуудай техническэ талаараа хүгжэнги болоод байхада, тэрэнэй хүтэлбэрилгые оньһожоруулха, техникын хүгжэлтэ хэрэглэхэ гээшэ угаа ехэ удха шанартай. Жэшээнь, Хойто Кавказай, Поволжиин, Сибириин ажахынууд трактор, машинануудые ашаглалгада диспетчерскэ арга хэрэглэдэг болоо.

Энээнэй ашаар т
га 20—30 проц
тэлбэрилэгшэд
дэй саг 10—10
лагдаба.

Энэ талаар ре
найшье зарим т
нэ. Загарайн
колхозой түрүү
линой хэһэн а
шээ болгон хар
таряан ажалай
нуудые диспетч
божо, хэрэгтэй са
хи ажалай ябас
дэ нүлөөлхэ арга

Хүдөө ажах
өөрын онсо илга
тай холбоото
бэри удаан урга
Тиимэ дээрэһээ
наринаар, бод
гоомжотойгоор,
заабариин ёһоо
но. Энэ үйлэдбэри
мэргэжэлтэд респу
жэл ерэхэ бүри
публикымнай кол
363 инженер-мех
ном, 317 зоотехн
болон ветфельдш

Хүдөө ажахы
дэй хүдэлмэри
эмхидхэхэ, НОТ
ниие ажахын ям
хүтэлбэрилжэ һур
халын шухала
хэн Устав бари
суглаанай шиидхэ
тэдэйнгээ ажал
тэдэнэйнгээ уяла
лиингээ гэшүүн
ушартай.

Дээдэ ба дунда
һуража байһан ст
дөө ажахын ямар
олгохоһоо гадна,
бэрилхы ажалда
тиимэшье бэлэн
гэжэлтэдые үйлэд
шадай дунда ябу
хы, хүтэлбэрилхы
ходо һурагтүй

Тиимэһээ үйлэ
дэн жэл хүдэл
ехэтэй болоһон
колхозуудай хү
лодог гээшэ.

В.
Буряадай
инсти

ХҮДЭЛМЭРИШЭН ХҮДЭЛМЭРИШЭН ТУХАЙГАА

НҮХЭР ТУХАЙ ДУРДАЛГА

Анисим Николаевич Ошировые танихагүй хүн республика соомнай хомор лэ байха. Ажал хэрэгээрээ алдаршаһан түрүү хүдэлмэришэнэй нэрэ соло холуур лэ суурхаһан юм. Тэрээнэй ажал хүдэлмэри, ажабайдалайнь намтар тухаа хэдэн олон очеркнууд, бүхэли түүжэ бэшэгдээ. Тиигэбэшье энэ хүнэй ажал хэрэг тухай сүм бэшэгдээ гэхын аргагүй. Би энэ суута хүдэлмэришэнэй хүтэлбэрилдэг бригадада хүдэлһэндөө ходо урматай ябадаг хүм. Юуб гэхэдэ, Анисим Николаевич бидэниие эрхим һайнаар ажаллахыемнай һургаа, хүмүүжүүлээ.

1957 ондо сэрэгэй албанһаа табигдажа, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй вагонно комбинадта хүдэлмэришэнөөр ороо һэм. Уданшьегүй Анисим Николаевичай хүтэлбэрилдэг электрослесарьнүүдэй бригадада абтажа, электрослесариин мэргэжэл шудалааб. Тиихэдэ манай бригадада арбан зургаан хүн хүдэлдэг бэлэй. Буряад, ород, татар хүбүүд сүг хүдэлдэг байгаабди. Тиимэһээ манай бригадые интернациональна бригада гээдшье нэрлэдэг һэн. Олон яһатанһаа бүридэһэншье һаа, бидэнэр эбтэй эетэйгээр ажалладаг, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг бэлэйбди. Үнэхөөрөө вагонууд соохи электромоторнуудые, электропеэшэнүүдые шэнэдхэн заһабарилжа, радиоточконуудые оруулха гээшэ тиимэшье бэлэн бэшэ һэн. Энэ хүдэлмэри һайн шанартайгаар бүтээхын тула үндэр мэргэжэл, дүй дүршэл хэрэгтэй болодог һэн. Энээн дээрэһээ мэргэжэлээ дээшэлүүлэн һурахыемнай Анисим Нилокаевич Оширов бидэниие уряалдаг бэлэй. Өөрөө түмэр замай техникумдэ һуралсадаг һэн. Бидэшье аха заха нүхэрһөө жэшээ абан, булта үдэшэндөө һурадаг байгаабди.

«Һураһан далай, һураагүй балай» гэдэгтэл, эрдэм һургуули шудалһан хүдэлмэришэ зон ажалдаа ехэ амжалта туйладаг ха юм. Бидэнэр тиигэхэдэ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэдэг байгаабди. Халаанайнгаа даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, һара бүри даабариһаа гадуур нэгэ вагон заһабарилжа, хиналтын таһагта эрхим шанартайгаар тушаадаг һэмди. Анисим Николаевичай зүбөөр ажалаа эмхидхэжэ шадаһанай ашаар лэ эдэ амжалтанууд туйлагдадаг һэн. Бидэнэй бригадые хододоо магтадаг. Хүндэлэлэй самбарта гаргадаг болобо. Теэд амжалтаа улам арьбадхан, бидэнэр бүришье эршэмтэйгээр ажалладаг бэлэйбди. Тиин 1959 оной август һара соо манай бригадир Анисим Николаевич Ошировта Социалис Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо һэн.

Суута хүдэлмэришэн, манай бригадир Анисим Николаевич Оширов мүнөө дизельнэ цехэй начальнигаар хүдэлнэ. Тэрэ бидэнтэй уулзалдаха бүрөө аха ёһоной һургаал хэлэжэ, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллахыемнай уряалдаг юм.

Һаяшаг Анисим Николаевичтай уулзааб. Сэхыень хэлэхэдэ, энэ ехэ һонирхолтой уулзалга болоо. Тэрэ үндэр томо бэетэй залуу хүнтэй гэшхэлжэ ябаба. Хорёод гаран наһанай хүбүүн уриханаар энеэбхилжэ байба.

— Бригадынгаа һэшүүниие танинагүй аалши? — гээд Анисим Николаевич томоотойгоор хэлэбэ.

— Байза... байза... Валерий Туромша өөрөө ха юмши. Хэды жэл соо уулзаагүй гээшэбибди. —гэн, баяр баясхалантайгаар гараа һарбайбаб.

Валерий... Валерий шамайе хаанаһаа мартаха гээшэбиб. Томоогүй шолмо. Тэрэ гэһээр хэдэн олон жэл үнгэрөө. Тиихэдэ Валерий оройдоол арбан долоотой ябаа һэн. Валерий элдэб олон аашануудые гаргажа, бүхы бригадая нэгэтэ бэшэ аягүй байдалда оруулдаг бэлэй. Анисим Николаевич Валериие зүб харгыда оруулха, ёһотой хүдэлмэришэн болгохо гэжэ яһала оролдодог һэн.

Валерий Туромша үетэн нүхэдөөрөө сүг наншалдаа үүдхээ. Хүршынгөө сонхо тэһэлээ гэһэн бэшэг нэгэтэ бригадын нэрэ дээрэ ерэбэ. Яаха гээшэб? Ямар хэмжээ абаха ёһотойб? Тиин энэ асуудалаар участогай суглаа үнгэргөө һэмди.

Улаан булан соо хэдэн арбаад хүдэлмэришэд сугларанхай. Хамагай урда һууһан Валерий Туромшае тэдэнэр ехэл шоо үзэнгөөр харанад. Валеришье шэмээгүй. Тэрээнэй шэг шарайнь хүхэ сагаан. Ехэл ядарһан хэбэртэй.

Суглааншье эхилбэ даа. Хүдэлмэришэн бүхэн шэбшэжэ ябаһан һанал бодолоо сэхэ руунь хэлэнэд. Заводһоо һэсгүй намнаха, иимэрхүү хүдэлмэришэд ажал хэхэгүй, миил тойд, толхор татахаал мэдэхэ гэлдэн зарим нэгэн шангарнад.

Анисим Николаевич бодожо, яаралгүйхэнөөр:

— Валерий үшөөл залуу, Олон юумэ ойлгоногүй. Гэбэшье ажаллахадаа бэрхэ, һүбэлгэн ухаатай хүбүүн. Нүхэдэйнгөө хэлэһэн үгэ ухаандаа хадуужа, эндэһээ хойшо заһарха аабза гээд найданаб,—гэжэ богонихоноор хэлэбэ. Хүдэлмэришэ зон Анисим Николаевич Ошировай хэлэһэн үгые зүбтэй дээрэ тооложо дэмжэбэд.

Валерий бидэнээрээ хүдэлхэ болоһондоо ушаргүй баясажа, хойшодоо ямаршье «хулиган» ябадал гаргахагүйб гэһэн үгэеэ үгөө бэлэй. Теэд тэрэ үдэртөө Анисим Николаевич Валерий Туромшагай гэртэнь ошолдобо. Валериин гэртэхин гэхэдэ, ганса эхэтэй байгаа. Бэе муутай болоожо, оронһоо бодохоо болиһон байба. Тиимэһээ эдэ бүгэдые өөрынгөө нюдөөр хараһан Анисим Николаевич ямар нэгэ аргаар Валеридэ туһалха, зүб замда гаргажа, ёһотой совет эрхэтэн болгохо гэжэ шиидээ бэлэй.

Валерий эрхим һайнаар хүдэлдэг болобо. Үдэшын һургуулида орожо, арбадахи класс дүүргэбэ. Тиин 1962 оной намар сэрэгэй албанда абтажа, бидэнэр бүхы бригадаараа баяр баясхалантайгаар үдэшөө бэлэйбди. Тиихэдэ Анисим эсэгэ мэтээр:

— Ши, Валерий, эрхимээр алба хэжэ, бригадынгаа нэрэ үндэр дээрэ абажа ябаха ёһотойш. Һуралсалаа саашадаашье үргэлжэлүүлхэш,—гэжэ захяа һэн.

Тэрэ гэһээр эгсэ долоон жэл үнгэрөө. Энэ үе саг соо хүнэй ажабайдалда али зэргэ хубилалтанууд болоо гээшэб! Хэлэхэньшье бэрхэ. Үндэр томо бэетэй, зохидхоноор хубсалһан залуу хүн сэхэ урдаһаам хараад энеэбхилжэ байна. Юрэдөө Валерий Туромша гэхын аргагүй. Гэбэшье би үнэн зүрхэнһөө баясан, Анисим Валерий хоёрые шарайшалан хаража:

— Байза, мүнөө хаана хүдэлнэш даа? — гэжэ Валериһээ асуубаб.

— Зүүн Сибириин технологическа институдай дүрбэдэхи курс дүүргэжэ байнаб,— гээд, залуу нүхэрни тоб байса харюусаба.

— Энэш үглөөдэрэй инженер,— гэжэ шоглон Анисим омогоор дуугарна. Хуушанайнгаа бригадирай иигэжэ хэлэхэдэнь, бишье баясажа байгаа һэм. Тэрэ хододоо хүхюун соггой ябадаг хүн. Дүшэ наһа хүрөөшье һаа, залуу наһанайнгаа зали бадаруулһаар. Иимэл хүн ажабайдалаа алдарта хэрэгүүдээр шэмэглэн, хүн зониие хүмүүжүүлэн дахуулна ха юм.

Д. ЛАМОЖАПОВ,
ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түс колхозой гэшүүдэй үхибүүд энэ жэлдэ шэнэ һургуули соо һуража захалаа.
ТАСС-ай фотохронико.

ОЛОНДО ХҮНДЭТЭЙ ҮБГЭЖӨ

Энэ үбгэниие аяар жаран зургаа наһатай болоо гэжэ заяандаашье һанахаар бэшэ. Багал сайжа байһан толгойтой, бэсэр яһала хүдэр, хүнгэн хүдэлсэтэй хүн урдаһаатнай эмнисэгээн байжа, хүхюун зохидоор хөөрэжэ һуухал.

Мүнөө Очир Ванчинович Буянтуев үндэр наһатай болоожо пенсидэ гараашье һаа, ахалагша хонишоноор хүдэлһэн зандаа. Урзанда хабар тэрэ жэлэй хурьгадые эхэһээнь һалгаажа, шэнэ отарануудые эмхидхэхэ болоходонь дүршэлтэй бэрхэ хонишод дуталдаа. Тиихэдэнь Очир Ванчинович колхозойгоо правленидэ ошоод, иигэжэ хэлэбэ:

— Нэгэ отара хурьгадаа намда даалгыт даа. Хороон холтороонгүй ондо оруулжа үзэнэ бэзэб.

Тиигэжэ 767 толгой хурьга тэрэ зундаа, намартаа оролдосотой һайнаар харууһалаад, тобир тарган болгожо үбэлжэлгэдэ ороһон юм. Үбэлдөө, хабартаашье сагай уларилай хүшэр хүндэ, үбһэ тэжээлэй хоморшог байгаашье һаань, шэнэ түлгэнүүдээ эрхим һайнаар ондо оруулжа шадаа. Тэрэнэйнгээ ашаар энэ зундаа түлгэ бүхэнһөө 2,3 килограмм нооһо хайшалаа.

Зундаа, мүн энэ намарай үдэрнүүдтэшье Очир Ванчинович хонидоо үшөө луулха гэжэ баһал үнэн зүрх
Тээсгэн тэрээнтэй уулзажа хөө
Очир үбгэжөөл хүхюутэй ябаа

— Хонидни яһала таргалаа
эхеэр гэнтэ хүйтэржэ, саһан ех
зэргэ мэгдээгээ. Тиигэбэшье мор
таряалан дээрэһээ һолоомо зөө
нидоо тураан, муудуулангүй гар
саһан хайлажа, хонидой бэлшэ
лоо,—гэжэ хөөрэнэ.

Энэ хонишон үбэлжэлгэдөөшье
дэнхэй. Хашаа хорёонь дулаал
даа.

Гансашье мүнөө бэшэ, энээнһэ
наһаараа шахуул Очир Ванчино
хүдэлжэ ябана. Нютагтаа хээгүй
мор. Хаанашье хүдэлхэдөө зон
дэтэн, магтаалтай ябадаг.

Тиимэл хадань Ноёхон, Сэлэ
дынь тэрэниие колхознигуудай
конференцидэ делегат болгожо

С. Б

Сэлэнгын аймагай
XX партсъездын нэрэмжэтэ колх

O

Совет оронοй колхознигууд бүхэсоюзна III съездэ бэлдэжэ байна. Һаяхан ТАСС-ай корреспондентнүүд Житомирско областиин Андрушевскэ районой «Большевик» колхоздо ошожо, артелиин түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Л. А. Любченко гэгшэтэй хөөрэлдэһэн байна. Любовь Андреевна колхоз тухайгаа иигэжэ хөөрөө: «Ажахымнай гэшүүд колхозой шэнэ Уставай проектые бүрин һайшаана. Съездын нээгдэхэ үедэ манай колхозой тогтоһоор 40 жэл болохо юм. Энэ үе соо колхознай нилээд ургаа, экономиконь бэхижээ. Жэл соо 1 миллион 500 мянган түхэриг олзо доход абтана. Үнгэрһэн гурбан жэл соо колхознай таряа, мяха ба һү гүрэндөө худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн байна. Колхозоймнай түб һууринда Соёлой байшан, хүүгэдэй саад, һургуули, магазинууд, колхознигуудай ажаһууха гэрнүүд шэнээр баритданхай». ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Любовь Андреевна Любченко.

ТАСС-ай фотохронико.

ОРОД ХЭЛЭНЭЙ БАГШАНАР ЗҮБШЭНЭ

...НИНЭЙ ХЭЛЭДЭГ ХЭЛЭН БАЙҺАН ХАДАНЬ...

...студентнэрэй ородоор хэлэлгые хүгжөөхэ асуудалаар ...ин национальна дээдэ болон дунда һургуулинуудта ...багшанарай научно-практическа хуралдаан октябриин ...үдэрнүүдтэ Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерст-...ржо Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай уусхэлээр ...ходо болоо. Тус хуралдаанда манай республикын эр-...анарһаа гадна, ондоо областьнуудһаа уряалаар ерэ-һэн нүхэд хабаадаа. Тусхайлхада, профессор В. Д. КУДРЯВЦЕВ (Эрхүү), доцент Н. М. АНДРЕЕВ (Саратов), В. Ф. ПАНКАРИН (Петропавловск-на-Камчатке), А. И. БАРАШЕВА, Ф. Т. АНДРЕЕВА (хоюулан Абакан хотоһоо) болон Агын, Усть-Ордын буряад национальна округуудһаа ерэһэн багшанар хуралдаанай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаба. Хуралдаан дээрэ ямар хөөрэлдөөнэй болоһон тухай тобшоор доро толилбобди.

...одиин элитэ ехэ ...Маяковский иигэжэ

...негршье байбал,
...а
...гүй оройдоо,
...эй
...андань, заабол
...ы һэм
... ородоор...»
...гүй эдэ мүрнүүд ху-...гайнь болоһон шэн-...

...ые элидхэл хэг-...эдшье националь-...нуудта ород хэлэ ...шанарай үдэрһөө ...ложо байһаниие тэм-...

...н гэгээрэлэй ми-...итриев хуралдаан-...дые, холоһоо ерэ-... амаршалха зуураа, ...дые ород хэлэндэ ...ха талаар респуб-...анарай ямар ехэ ...гадаг тухай тоб-... үгэбэ.

...й пленарна зүблөөн ...нүхэд научна удха ...хэлнүүдые хээ. Нэн ...уряад һургуулиин ...од хэлэ зааха мето-... асуудалнууд ту-...идхэл (элидхэлшэ—...ССР-эй Гэгээрэлэй ...коллегиин гэшүүн, ...Н. Мангадаев) шаг-... программын бэе-...айха үедэ методи-...уудта хуушан ёно ...андажа болохогүй. ...үхэд буряад һургуу-... хэлэ яажа зааха6 ...ды асуудалнуудые ...эдэ хүдэлмэри ехэн-...цинууд ааб даа.

...д хэлэ зааха тухай ... шиидхэгдэнхэй гэ-...шиидхэгдээгүй асуу-...ы бии. Олон багша-...й хүдэлхэдөө, ажал-...ор хандажа, шэнэ ...дые бэдэрдэг, бэдэр-...шье. Теэд тэдэнэй ...д булта шэнжэлэг-...ол хэгдэнэгүй гээшэ.

...гадаев элидхэл соо-...а үзэгдэхэ номууд ...ыгээр хэлээ. Шэнэ ...һоор учебнигүүд ху-...б даа.

... байгаа учебнигүү-..., нэмэри оруулаг-...жэлэй туршада да-...г байһан номуудые) ...үүд шудалжа, эрдэм ...һан юм бэзэ.

...та мүнөө шудалаг-...нэй номууд гори-...лтай. «Һургуулида ...уудые зохёоходоо, ...рилтэнүүдые хараа-даа абаха шухала,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.—**Нэгэдэхинь**, ном соо оруулагдаһан материал һурагшадта заатагүй **ойлгохо хүсэл түрүүлхэ** ёһотой. **Хоёрдохёор**, һурагшадай шудалха ном **хэлэйнгээ** талаар һайн шанартай байха. **Гурбадахяар**, ород хэлэнэй учебнигүүд һурагшадай **бодол хүгжөөхэ** зорилготой».

Яахадаа иимэ гурбан эрилтэ табигдаха ёһотойб гэжэ элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр саашань хөөрэжэ үгөө. Тэрэнэй хэлээшые шагнажа һуухадаа, зүбшөөнгүй байхын аргагүй. Нээрээшье ород хэлэнэй ямаршье учебник абажа харабал, теоретическэ шанартай мэдээсэлнүүд хэтэрхэй ехээр үгтэнхэй байха. Үгтэһэн упражненинүүд үсөөн мүртоо, һонигүйнүүд байдаг ха юм. Һурагшадһаа байха, наһажаал хүнүүдэйшье сэдьхэлдэ һонирхохо хүсэл түрүүлхээр бэшэ байдаг. Зарим дүримүүдыень ухаапайнгаа балартаршье уншабал, мүртэй юумэ ойлгонгүй үлэшэхэш. Ухаан бодол хүгжөөхэ тухай хэлэлтэгүй. Һурагшадай ухаан бодолые түрүүшын үдэрһөө эхилжэ хүгжөөхэ, **хурсадхаха эрилтэ мүнөө үедэ** табигдаад **байна ха** юм даа.

Доцент Мангадаев үшөөшье олон **асуудал дээрэ тогтоо**. Тэдэнэйнь **нэгэн—һурагшадай** алдуунууд болоно. Һурагшадай аман хөөрөө, **бэшэмэл хүдэлмэри** шэнжэлхэдэ, элдэб янзын алдуунууд ушардаг гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Жэшээнь, буряад олон үхибүүд үгын удхые зүбөөр ойлгодоггүй дээрэһээ, буруугаар хэрэглэдэг. Үгышье һаа, грамматикын дүрим мэдэжэ байгаад, үгын зохилдолдо, мэдүүлэлнүүд соохи үгэнүүдэй хоорондохи холбоондо алдуу хэдэг. Түрэл хэлэнэйнгээ нүлөөн доро сэхэ оршуулга хэжэрхидэг ушарнууд үсөөн бэшэ. Жэшээнь, «хүхэ морин» гээшые «синий конь», («серая лощадь» гэхын орондо), «мори асарба» гэһэн холбоо үгые «коня принесли» («коня привели» гэхэ аад) гэхэ мэтын алдуунууд дайралдана. Эдэ бүхы алдуунуудые усадхахын тула һурагшадай хэлые хүгжөөхэ, баяжуулха гээшэ тон ехэ удха шанартай.

«Багша Ленинэй түрэлхи хэлэндэ хүүгэдые һургаха гээшэ хүндэтэ хэрэг. Тус зорилгоёо һайнаар бэелүүлхын тула булта оролдоё!»—гээд элидхэлшэ үгэеэ дүүргэбэ.

Саратовай пединститудай доцент **Н. М. Андреев** һонирхолтой элидхэл хээ. Аяар холын Саратовай областиин багшанарһаа бүхы сугларагшадта халуун мэндые хүргэөд, нүхэр Андреев тэндэхи институдай багшанарай **ямар асуудал** шиидхэжэ **байһан тухай** хэлэбэ.

«Дүрбэн жэлэй саада тээ СССР-эй правительствын тусхай тогтоол **РСФСР-эй болон Украинын хэдэн пединститудуудта узбек** залуушуулые абажа, ород хэлэнэй ерээдүйн багшанарые бэлдэхээр уялгалаа һэн,—гэжэ нүхэр Андреев мэдүүлбэ.—Тэдэ хүбүүд, басагад ород хэлэнэй багшын мэргэжэл абаад, түрэл республикынгаа хүдөө нютагуудта (кишлагуудта) хүдэлхэ ёһотой юм. Ород хэлээр элдэб бэлэдхэлтэй залуушуул манда ерэдэг. Зариманиинь ородоор барагаар мэдэхэ, нүгөөдүүлынь аса-маагүй байха. Юрэдеол тэдэ хүбүүд, басагадые научна, методическа ба үзэл бодолойнь талаар һайн бэлэдхэлтэй ород хэлэнэй багшанар болгожо табиха зорилго бидэнэй урда табигдаа һэн».

Элидхэлшын хэлэхэһээ уламжалхада, Саратовай пединститудай ород хэлэнэй кафедрынхид (илангаяа узбек студентнэртэй хүдэлдэг нүхэд) элдэб онол арга бэдэрдэг, ондоо национальна дээдэ һургуулинуудай дүршэл шэнжэлдэг юм ха. Һонирхолтой юумэн юун бэ гэхэдэ, узбек студентнүүдые ута амаралтын үедэ Ленинград, Ульяновск, Волгоград гэхэ мэтын түүхэтэ газарнуудаар аяншалуулаад, һүүлдэнь бэшэлгын хүдэлмэри хүүлэдэг. Жэшээнь, Волгоград ошожо ерээд, узбек студентнэр айхабтар гоё сочиненинүүдые ород хэлэн дээрэ бэшээ.

Баһа узбек арадай ямар нэгэ түүхэтэ ойн баярай үдэртэ зорюулһан үдэшэнүүдые эмхидхэдэг байна. Узбегэй республикын ойн болоһонһоо хойшо 45 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулһан үдэшэ **мүнөө жэлдэ үнгэргэгдэхэ юм.** Тиимэ үдэшэнүүдтэ узбек студентнэр ехэ дуратайгаар бэлдэдэг. Тиимэрхүү хэмжээ ябуулгануудаа ород хэлэн дээрэ эмхидхэдэг байһаниинь ойлгосотой ааб даа.

«Тэдэ үдэшэнүүд баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэрдэг. Тиимэ үдэрнүүдтэ узбек студентнэр хэшээлһээ сүлөөлэгдэдэг, юуб гэбэл, иимэрхүү хэмжээ ябуулганууд өөһэдөө ехэ хэшээлнүүд болоно үгэнэ ха юм. Тэрэ үдэшэнүүдтэ Саратов хотын элдэб дээдэ һургуулинуудта һурадаг ондоо яһанай студентнэр уригдадаг юм»,—гэжэ элидхэлшэ хөөрөө.

Буряад һургуулинуудта ород хэлэ зааха асуудалаар үнинэй хүдэлдэг, мэдээжэ методист, Эрхүүгэй пединститудай профессор **В. Д. Кудрявцев** «Национальна һургуулинуудта ород хэлэ зааха методикоор хүдэлхэ научно-педагогическа кадрнуудай бэлдэлгые һайжаруулха тухай» гэһэн элидхэл хэбэ.

Һурагшад аттестат абажа гарахадаа, ород хэлээр хэр зэргэ бэлэдхэлтэй гарахаб, тэрэнь дунда һургуулида хүдэлдэг ород хэлэнэй багшанарай шадабарниһаа дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Һүүлшынхидынь дээдэ һургуулинуудта ород хэлэ зааха талаар ямар бэлэдхэл абаа һэм, тэрээгээрээ болохо. Гэбэшье Зүүн Сибириин болон Алас-Дурнын багшанарай дээдэ һургуулинуудта эрдэмтын дипломтой методистнар, элидхэлшын хэлэһээр, тон үсөөн. Ехэнхидээ дээдэ һургуулинуудта ород хэлэнэй методикые дунда һургуулинуудай багшанар байһан нүхэд заадаг байна. Теэд тэдэ нүхэдэй научна талаараа бэлэдхэлынь мүнөө сагай эрилтэдэ зохилдодоггүйнь мэдээжэ. Тиимэһээ эрдэмтэй методистнуудые олоор бэлдэхэ асуудалые дары шууд шиидхэхээр болоо. Буряадай пединститудташье ород хэлэнэй методистнуудые (эрдэмэй кандидат зэргэтэй хүнүүдые) бэлдэхээр арга боломжо ойн гэһэн һанамжа элидхэлшэ хэлээ. Энэнь тон зүб гэжэ һанагдана. Юуб гэбэл, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ пединститут эмхидхэгдэлээр дүшөөд жэл болохоёо байна. Үнгэрһэн үе соо хэдэн зуугаад эрхим багшанарые (тэрэ тоодо ород хэлээр) бэлдэжэ гаргаһан түүхэтэй. Олон нүхэд эрдэмтын болон бусад хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. БГПИ-дэ эрдэмтэдшье олон, өөртөө научна кадрнуудые ядамаггүй бэлдэхэ аргатай.

Камчаткын пединститудай багша **В. Ф. Панкарин** коряк үндэһэтэнэй һурагшадые ород хэлэндэ һургаха талаар Камчаткын областиин национальна һургуулинуудай багшанарай яажа хүдэлдэг тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

Элидхэлнүүдые шагнаһанай һүүлээр секционно хүдэлмэри эхилээ. Тэндэ эрдэмтэд, методистнар, һургуулинуудта хүдэлдэг багшанар практическа удхатай бишыхан элидхэлнүүдые хээ.

Һүүлдэнь бүхы элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэбэд. Зүбшэн хэлсэлгэдэ эрдэмтэд, методистнар, багшанар хабаадажа, һанал бодолнуудаа андалдаа. Тус хуралдаан алишье талаараа аша туһатай байха гэжэ тэдэнэр нэгэн дуугаар мэдүүлбэд.

Хуралдаанай түгэсхэлдэ дэлгэрэнгы тогтоол абтаба. Тогтоол соо Зүүн Сибириин ба Алас-Дурнын дээдэ һургуулинуудые кадрнуудаар хангахын тула Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ шадар ород хэлээр эрдэмтэ методистнуудые бэлдэхэ зорилготойгоор эрдэмтэдэй нэгэдэмэл совет байгуулха асуудал дээдын зургаануудай урда табиха гэжэ бэшэгдээ. Мүн удаадахи зональна хуралдаагаа Абакан хотодо зарлаха гэжэ тогтоогоо.

Ц. ДОНДОГОЙ,
манай корр.

Хоёр хэлэ тэгшэ мэдэхэ гээшэ гансашье педагогическа удха шанартай бэшэ. Һүүлэй үедэ ород хэлые ООН-до уласхоорондын хэлэн болгожо абаад байхадань. тэрэ политическэ удха шанартай болоод байна бшуу

Хоёрдохи хэлэ мэдэхэ гээшэ юун бэ? Энэ хадаа иимэ удхатай: ондоо хэлэн дээрэ дуугаралсахадань ойлгохоһоо гадна, өөрөө тэрэ хэлэн дээрэнь һайнаар хэлэжэ шадаха зэргэтэй. Иимээр ондоо хэлэндэ һураха гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ.

Жэшээнь, ород хэлэн тон хүндэ хэлэнүүдэй нэгэн гэжэ тоологдоно. Тэрэниие һургуулида һураһаань хойшо үхибүүдтэ шудалуулнабди.

Ород хэлэ заалгаар яһала амжалтатай болонгибди. Гэбэшье манай ороной эрдэмтэд, багшанар үшөө бэрхээр үхибүүдые ород хэлэндэ һургадаг болохын тула шэнэ шэнэ онол аргануудые бэдэрнэ. Улаан-Үдэдэ зарлагдаһан зональна хуралдаашье мүн лэ тиимэ зорилготой байгаа.

Дээдэ һургуулинуудта хүдэлдэг научна хүдэлмэрилэгшэд, дунда һургуулинуудта ород хэлэ заадаг багшанар элидхэлнүүдые хээ. Олон һонирхолтой асуудалнуудые элидхэлшэд дайраа.

Ород хэлэ һайнаар шудалхын тула хамагай түрүүн тэрэнэй абяануудай хуули ёһые шэнжэлхэ шухала. Абяануудые зүбөөр үгүүлжэ (артикуляций) һураха

ТУҺАТАЙ хөөрэлдөөн болоо

гээшэ тон ехэ удха шанартай. Национальна һургуулида хүдэлдэг багшанар энээндэ анхаралаа хандуулха ёһотой. Тэрэнэй хажуугаар һурагшадай түрэлхи хэлыень һайн мэдэхэ гээшэ ород хэлэнэй багшада заатагүй хэрэгтэй гэжэ һанагдана. Хэлэнэй баялиг, уран гоё найруулга гэхэ мэтэ үзэгдэлнүүд хоорондоо нягта холбоотой юм ааб даа.

Эндэ хэлэгдэһэн асуудалнууд үнгэрһэн хуралдаан дээрэ хэлсэгдээ юм. Энэ хуралдаан хадаа Зүүн Сибириин багшанарай, эрдэмтэдэй шухала репетици болоо гэжэ хэлэхээр. Юуб гэбэл, һара үлүүтэй болоод Баку хотодо ород хэлэ заалгын асуудалнуудаар бүхэсоюзна конференци зарлагдахань ха юм.

Улаан-Үдэдэ үнгэрһэн суглаан дээрэ һурагшадай, студентнэрэй хэлэ хүгжөөхын тула улам һайн онол аргануудые бэдэрхэ, олохо тухай үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болоо. Элидхэл хэгшэдэй дунда залуу буряад багшанар бии байгаа. Тэдэнэр ород хэлэ тордиһогүй һайнаар мэдэнэ. Ород хэлэн дээрэ һайнаар дуугархаһаа гадна, заадаг предмедээ һайса шудаланхай гэжэ ойлгооб. Тэрэ ехэ һайн.

Элидхэл шагнажа һуухадаа, зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшадай үгэнүүд соо буруу үгүүлэлнүүдые, алдуунуудые би обёороогүйб. Энэ юун тухай хэлэнэб гэхэдэ, буряад һургуулинуудта ород хэлээр һайн бэлэдхэлтэй багшанар хүдэлнэ гээшэ ааб даа. Тэдэнэр буряад хүүгэдые ород хэлэндэ һайнаар һургаха зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэнь дамжаггүй.

Хуралдаан һайнаар, эмхи гуримтайгаар үнгэрөө. Республикын Гэгээрэлэй министерство, Буряадай гүрэнэй пединститут, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институт горитой бэлэдхэл хэһэн байгаа гэжэ тэмдэглэе.

Хуралдаан дээрэ хэлсэгдэһэн бүхы һайн юумэнүүд гансашье Буряадай багшанарта бэшэ, мүн бүхы Зүүн Сибириин Алас-Дурнын гэгээрэлшэдтэ аша туһатай байха бэзэ гэжэ найдалтай.

Н. АНДРЕЕВ,
Саратовай пединститудай доцент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулиин багша Клара Гындыновна Бадмаева. Энэ нүхэр эдир үетэниие эрдэм номдо һургаха хэрэгтэ 20 гаран жэл соо хүдэлжэ, ажал хүдэлмэридөө ехэ амжалта туйлана.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

АЛИШЬЕ ХЭЛЭНИИНЬ ХҮГЖЭГ ЛЭ!

...шудалха гээшэ мү-... улам бүри ехэ уд-...й болонхой. Манай ..., ехэшье үндэһэ яһа-...д ород хэлые хоёрдо-... хэлэмнай гэдэгынь ...Юундэб гэхэдэ, ород ...хоорондын хэлэн бо-...

...на һургуулинуудта ...аха асуудалаар һая-...эдэ үнгэрһэн зона-... дээрэ һонирхолтой ... болоо. Илангаяа ...агэ хүгжөөхэ асуу-...ы удха шанартай. ... дээрэ хараад үзэхэ-... хүнүүд ородоор дуу-...тай ехэ алдуунуу-... юм. Нэгэ үе гансал ... дүримүүдые сээ-...урагшадые тамалдаг ...өө зарим багшанар ... гэжэ үгэ хэлэхэеэ болиһон шэнги агша. Энэньшье баһал буруу.

Грамматикын дүримүүдые мэдэхэ хэрэгтэй ааб даа. Мэдээд, тэрэнээ ажабайдалдаа хэрэглэжэ шадаха гээшэ юунһээшье шухала.

Хэлэ хүгжөөлгэ гээшые бусадһаань амяарлан хаража болохогүй. Ямаршье хэлэ заахадаа зүбөөр, гоёор хэлүүлжэ һургаха зорилго нэн түрүүн табигдадаг ха юм.

Гэхэтэй хамта ород хэлэндэ һайнаар һургахын тула бүхы буряад үхибүүдые нэгэдэхи класс-һаа эхилээд ород һургуулиин программаар зааха эрилтэ зарим нүхэд табидаг. Тэдэнэй эрилтые зүбшөөхын аргагүй. Тэрэмнай тон буруу һанамжа гээшэ. Буряад һургуулиин программаар эрдэм ном шудалхадаашье, үхибүүднай яһала бэрхээр ород хэлэндэ һурадаг ха юм даа.

Манай Сэлэнгын аймагта бүхы һурагшадай 39,28 процентнь буряад үхибүүд. 1—8-дахи классуудта һурадаг 3502 һурагшадай 1559-ниинь буряад һургуулиин программаар ном үзэнэ. Буряад үхибүүд нэн түрүүн түрэлхи хэлэн дээрээ харилсадаг ааб даа. Һургуулида ород хэлэ шудалжа, һүүлэй һүүлдэ хоёр хэлэтэй болоно ха юм. Тиимэ һэн туладань, бидэ хоёр хэлыень тэгшэ хүгжөөхэ гэжэ оролдохо уялгатайбди. Тэгшэ хүгжэнхэй, алишье хэлэн дээрээ ульгамаар хэлэдэг хүн болбосоролой талаар һайнаар сэгнэгдэдэг ха юм. Нэгэниинь нүгөөдэдөө һаалта хэхэгүй.

Б. НЕХУРОВ.
Сэлэнгын аймагай гэгээрэлэй таһагые даагша.

ХАКАСАЙ БАГШАНАРАЙ ДҮРШЭЛ

Манай Хакаста зургаа наһа гүйсэһэн үхибүүдые һургуулида бэлдэхэ асуудал бидэнэй һанаае үнинэй зобоодог һэн. Шэнэ программада шэлжэн орОлгын үедэ тус асуудал бүришье хурсаар табигдана бшуу.

Мүнөө жэлэй нэгэдэхи классууд шэнэ программаар һуража эхилэнхэй юм. Тиихэдэ нэгэдэхи класста ороход үхибүүдые һургуулида бэлдэхэ гээшэ тон шухала болоо һэн.

Тиихэдээ зургаа наһатанда үзэг танюулжа, бодолгонуудые бодуулжа болохо гү гэһэн асуудалда харюусахань бэрхэтэй болоо бэлэй. Зарим нүхэд тэрэниие буруушаажа, гансал юрэнхы бэлэдхэлээр хизаарлаха гэһэн һанамжа баримталдаг байгаа юм.

Зургаа наһатаниие һургуулида бэлдэхэ асуудалаар зарлагдаһан бүхэроссиин зүблөөн бидэндэ тодорхой харюу үгөө һэн. Зургаа наһатанда үзэг зааха, арба хүрэтэр тоолуулжа, бишыхан бодолгонуудые бодуулжа һургаха гээшэ тон хэрэгтэй гэжэ тэндэ ойлгуулаа.

Үнэхөөрөөшье саадта ябаагүй, гэртээ ямаршье бэлэдхэл абаагүй, нэгэшье ород үгэ мэдэхэгүй үхибүүдые шэнэ программаар һургаха гээшэ түбэгтэй ха юм даа. Бишыхан хакас үхибүүдые ород хэлэндэ һайнаар һургахын тула тэдэндэ һайса бэлэдхэл хүүлэхэ хэрэгтэй байгаа.

Хакасай автономито областиин Ширинэй районой Мало-Кобежиковско эхин һургуулиин багша **О. Н. Котюшева** гэгшэ зургаа наһатаниие һургуулида бэлдэхэ хүдэлмэриие хамагһаа түрүүн эхилээ юм. Багша нэн түрүүн зургаа наһа гүйсэһэн багашуулай тоо бүридхэл хээ. Тиигээд гэр гэртэнь ошожо, түрэлхидтэйнь хөөрэлдөөд, багашуулайнь ямар наадаар наададаг байһанһаань эхилээд ямар онтохо, үльгэр мэдэхэб, эгэшэ, аханарынь дүүнэртээ һургуули тухай хөөрэжэ үгэдэг гү, хэды ород үгэ мэдэхэб гэжэ элирүүлээ.

Тиигээд багша багашуулые утренниигуудтэ, ёлкын нааданда уридаг байба. Нэгэдэхи, хоёрдохи классуудай үхибүүдтэй тэдэниие наадхуулдаг, диафильмүүдые харуулжа, түрүүн түрэл хэлэн дээрэнь, һүүлдэ ородоор хөөрэжэ үгэхэ. Гадна багашуулые хэшээлдээ оруулжа һуулгадаг. Зургаа наһатан аха һурагшадай партадаа хайшан гэжэ һуухыень, самбарта гаража харюусахыень, гараа үргэхыень ажагладаг юм.

Бэлэдхэлэй удаадахи шатада багша багашуулые һургуулида суглуулаад, хөөрэлдөөнэй хэшээл хэдэг байгаа. Тиихэдээ үхибүүдтэ ород үгэнүүдые заажа, словарна нөөсыень баяжуулха. Хөөрэлдөө хэхэдээ, үхибүүдтэ танил юумэнүүд тухай темэнүүдые шэлэдэг. Түрүүшын хэшээл «Бүлэ» гэһэн темээр үнгэргөөд, «аба», «эжы», «эгэшэ», «дүү», «аха» гэхэ мэтэ үгэнүүдые ородоор хэлүүлжэ һургаа. Хөөрэлдөөнүүд асуудал ба харюугай түхэлөөр үнгэргэгдэдэг. Байн байн темэнүүд улам орёо болгогдодог.

Гурба һарын туршада багашуулаар хүдэлөөд байхадаа, багша тэдэнээ бишыхан хөөрэлдөөнүүдые ород хэлэн дээрэ хүүлэжэ һургаа. Тиимэ бэлэдхэл гараһан үхибүүд хойто жэлынь нэгэдэхи класста һурахадаа, программынгаа материалые ядамаггүй ойлгодог болоод байгаа бшуу. 21 һурагшадай 17-ниинь «4» ба «5» гэһэн сэгнэлтэ дээрэ һуража, хабартаа булта нэгэдэхи класс дүүргэжэ гараа юм.

О. Н. Котюшевагай жэшээе ондоо олон багшанар дэмжээ. Тэрэнэй дүршэлые ажалдаа хэрэглээ. Багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институт эрхим багшанарай дүршэлые шэнжэлээд, тэрэниие үндэһэлэн, зургаа наһатаниие һургуулида бэлдэхэ тусхай программа зохёожо, номхон болгожо хэблээд тараагаа һэн.

Хакас үхибүүд ород хэлэндэ һураха дуратайнууд. Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэһэн зональна зүблөөндэ хабаадахадаа, танай республикын олон багшанарай элидхэл шагнааб. Өөһэдынгөө дүршэл тухай хөөрэхэдэнь, һонирхолтой юумэ олооб, олзотой бусахамни гэжэ баяртайб. Мүн буряад үхибүүдшье ород хэлэ дуратайгаар шудалдаг юм ха гэжэ ойлгооб.

Агууехэ Ленинэй түрэл хэлые үхибүүдтээ эрхимээр шудалуулха хэрэгтэ үшөө ехэ амжалта туйлахыень Буряадай багшанарта хүсэнэб!

А. БАРАШЕВА,
багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ Хакасай институдай методист.

ЛЕНИНГРАД. В. И. Ленинэй зохёолнуудай 5-дахяа хэблэгдэһэн номууд «Союзкнига» гэжэ Бүхэсоюзна номой баазада ородог юм. Тэндэһээ энэ зохёолнууд манай ороной нютаг бүхэндэ, хилын саадахи олохон гүрэнүүдтэ эльгээгдэжэ байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баазын хүдэлмэрилэгшэ Т. Макух номуудые эльгээхэеэ бэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Хэжэнгын һонин

Нүхэр ёһоной туһаламжа

Аймагай зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай эбтэй зэгэй коллектив жэлһээ жэлдэ Хэжэнгын совхоздо шефскэ туһаламжа хүргэдэг юм. Эдэнэр гол түлэб ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын халуун хаһада тон ехэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

Энэшье жэлэй үбһэ хуряалгын үедэ комбинадай хүдэлмэришэд дурсагдагша совхозой нэгэдэхи, хоёрдохи отделенинүүдтэ хамһалсаһан байна. Очир Жанаевич Жанаевай, Бадма Зайсаевич Танхаевай үбһэ хуряалгын звенонууд эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, 574 центнер үбһэ абаһан байгаа. Эдэнэрэй намагтай, болдогтой газарһаа гараараа сабшажа эды шэнээн үбһэ абажа тушааһаниииень һайшаамаар.

Мүнөө эбтэй эдэбхитэй энэ коллектив зелёнко сабшалга дээрэ хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэр 600 гаран центнер зелёнко сабшажа һурилеэд байна.

Ж. ЖАНЧИКОВ.

„ШЭНЭ САГАЙ ШЭНЖЭ" ГЭЖЭ РОМАН ТУХАЙ

Номой шэнжэлэл

Нёдондо Улаан-Удээр ябахадаа, буряад арадай үнгэрhэн саг, мүнөө үеын байдал харуулhан уран зохёолой, мүн бусадшье номуудые суглуулхадаа, эндэ арбан табадахи жэлээ гаража байгаа «Байгал» журналлай hүүлэй номернуудые оложо ядаhанаа hананаб. «Дэмы бэдэрнэт даа, «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ романай толилогдожо эхилhэнhээ хойшо киоскдо ороhон номернууд тэрэ дороо дууhашадаг,—гээд наймаалагша хэлээ hэн. Тиихэдэнь журнал орёо сюжеттэй гү, али ехэ гүн удхашьегүй hаа, уншагдадаг зохёолнуудhаа толилоогүй юм гү даа гэжэ hанаад, «Шэнэ сагай шэнжые» заабол оложо уншаха гэжэ шиидэhэн байгааб.

Тиигэжэ командировкодо ябаха үедээ романай нэгэдэхи хубиие уншаад, журналай удаадахи номернуудые хүлеэжэ ядадаг болобоб.

Нээрээшье, тэрэ роман hонин зохёол байшоо. Үйлэнь холоhоо аад, аажамаар хүгжэн, шэнэ шэнэ геройнуудар олошорон, элдэб орёо хуби заяатай, ондо ондоо абари зантай хүнүүдэй шэнэ сагай түлөө шанга тэмсэл хэжэ эхилээд байхадань, тэдээндэ дурагүйлхэхэ хүн уншагшадай дунда олдохогүй байгаа бшуу. Иигэжэ уншагшадай анхаралые Исай Калашников гүнзэгы бодолтой, ажабайдалай эгээл орёо зүрилдөөнүүдhээ айнгүй, геройнуудаа эгээл хүшэр тэмсэлдэ бэеэ харуулхыень табиhандаа тиигэжэ уншагшадай hанал бодол буляалгаа ха гээд hанагдана. Забайкали нютагай таряашан зоной социалис байгуулалтын гаhар алхамууд доро хубилан, зол жаргал тээшэ зориhон хүшэр замыень туужалаа бшуу.

Романай эхиндэ урданай таряашадай нэгэн, шэмээшэгүүдэй ёhо заншалай, гурим заршамай түлөө наhаараа оролдоhон Назар Иванович наhа барана. Үбгэ эсэгынгээ, абынгаа, мүн өөрынтөө түрэhэн хуушан, муухан модон харбаад дээрэ hүүлшынгээ аминай урдахана ажаябадалаа hанахадань, айхабтар ехэ зоболонгой тама мэтээр үзэгдэнэ. Элинсэг хулинсагуудынь хуушанай шажан баримталдаг байhанайнгаа түлөө энэ хүйтэн хизаар руу хатан хаан II Екатеринын захиралтаар сүлүүлжэ, эндэ газар элдүүрилхэ, түбхинэхэ гэжэ тулиhан, hүүлээрнь Германитай болоhон дайнай үедэ туража ухахын туйлда хүрэhэн, гэбэшье тэдэ таряашад улаан хубисхалые баяртай угтаhан, газартай болоhон байгаа. Теэд hүүлээрнь граждан дайн эхилжэ, япон, семеновтоной дээрмэшэдтэй тэмсэхээ Назар Ивановичай түрэл тосхон Тайшихаhаа бүхэли партизан отряд мордоhон, тэрээнтэй хамта дүрбэн хүбүүдынь—Макарша, Игнат, Корнюха, Максим гэгшэд ябалсаhан түүхэтэй.

Эсэгынгээ hүүлшын амин дээрэ гурбан хүбүүниинь ерэбэ. Макаршань дайнда алуулшана. Гэбэшье хүбүүдынь ехэл хубилшоо: урданайнгаа ёhо гурим тоохоо болёод, бурханда hүзэггүй, ажабайдал тухай өөhэдынхеэрээ буляалдадаг болонхой. Назар Иванович иигэжэ «мүрөө төөриhэн» хүбүүдэйнгээ хойноhоо hанаагаа зобоhоор наhа барана: «Ёhо заншалаа сахижа, бурханда hүзэглэжэ ябагты!» —гээд гэрээд үгээ дүүргэнэ. Романиинь иимээр эхилээд саашаа гурбан аха дүүнэрэй хуби заяан, тэмсэл, зол жаргал болон алдуу эндүүень, үй гашуудалыень харуулна.

Дунда хүбүүн Корнюхань урданай шэмээшэг гурим заншалаа орхижо, шэнэ хүн болоhон янзатай. Гэбэшье хара хубиин мэдэрэлэй хог сэльхээ бодолдонь үлэнги, өөртэнь дуратай Настя басага мэхэлээд, үбгэнөө үхүүлhэншье hаа ехэ зөөритэй, hайн байра байдалтай Лучкые hамга абана, колхозой эмхидхэгдэхэдэ, Корнюха мүн лэ өөрынгөө тала хаража артелиин гэшүүн болоно. «Мүнөө одоол шадаха хүнэй баяжаха саг ерээ. Урдань таряа хуряаха болзорой тулахада үбшэншье, үлэншье, нюсэгэншье hаа—хамаагүй, шүрбэhэ hудаhанайнгаа таhарха болотор, харанхалжа унатараа хоёр наранай хоорондо ажаллагдагша hэн. Тиигэжэ ябаагүйдэ ондоо хэншье шинии түлөө хүдэлжэ таряаеш хуряажа үгэхэгүй байгаа. Харин мүнөө ажалта үдэртэйл болоо hаа дүүрээ ха юм. Тэрэниие үбэл олоногшн, хабар гү—хамаатай бэшэ, ажалта үдэртэ танюуhан үгы, харин ажалта үдэртэй болохолоорш, өөрөө тариhан, хуряаhан бэшэшье hаашни, эдихэ хилээмэн ходол байха» гээд бодоно. Тиин ажалша зониие, гүрэниие мэхэлжэ, өөрынь hанахада, hайн байдалтай ябаашье hаа бэеынгээ hайн талые зан абариие бага багаар гээнэ. Хубиингаа хэрэгэй тулада оролдоhоор зон нүхэдhөө, түрэл дүтэ хүнүүдhээ гээгдэшэнэ, хүбүүндэ толгохоо болино, Устинья hамганиинь тэрэнhээ hалана, хэhэн ажалыньшье тэрээндэ баяр асархаяа болишоно. Иигэжэ харгынгаа мухардаhые мэдээшье hаа, яагаад тиигэhэнээ, ямар гэмтэйгээ ойлгоногүй.

Харин дүү Максим гээшэнь: «Хүн зонhоо бэеэ үндэр хашаагаар бү даллала!»—гэжэ тэрээндэ хэлэhэн байна. Тиихэдээ тэрэнэй ямар бодолтой хүн байhыень харуулна бшуу. Максим арадай эгээл hайхан талые, коммунистнуудай эрхимүүдые, эгэршэгүй зоригтой хүнүүдэй жэшээ харуулhан хүн. Тиимэhээ тэрэнэй образ романай эгээл гэрэлтэйнь болоно. Революциин болоходо, тэрэ «үеын үедэ тогтоошоhон байдал хүдэлбэ» гэжэ ойлгоод, шэнэ сагай түлөө тэмсэлшэдэй зэргэдэ жагсаа. Энэ замдаа Максим хүшэр ушарнуудта ороно, тиигэбэшье, үнэн сэхэ коммунист байhан тулада тэсэжэ, илажа гараха юм. Арадай хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг, партиин хараа шугам хазагайруулдаг хүнүүдтэ алдууень сэхэ хэлэхэhээ айдаггүй байна. Тиимэ уншагшын hонирхол оройдоо бууранагүй, тэрээн шэнги хүн ябаhайб гэжэ hануулна. Максимай образ иимэ ехэ хүсэтэй эндэ уран зохёолшын бэлигэй, мэргэжэлэй улам хүгжэhэн, бодолойнь хурсадаhан харагдаа. «Энэ Максим юрэдөө яаhан хүн гээшэб: энээндэ туhалхам, тэрээндэ оролдохом гээд сүлөөгүй гүйнэл, харин тэдэнь өөрынь түлөө юу хэнэб?»—гэжэ Корнюха аха Игнатдаа хэлээ hэн. Теэд, үнэн дээрээ тэрэ өөрөө зон нүхэдгүй, харин Максимайнь түлөө бүхы Тайшиха нютагай зон толгойгоо табижа үгэхөөр бэлэн байна. Энээн тухай хөөрэhэн романай хэhэгүүд ехэ хүсэтэй даа, уншагшын сэдьхэлдэ бүхөөр халуугдана.

Максим Корнюха хоёройнгоо алинайньшье тала баридаггүй, бүхы юумэнhээ бэеэ абаад ябадаг Игнат мүн лэ hонин намтартай хүн. Багаhаа шажанай ном уншажа (уншаха дуратай хүнүүдтэ гар доронь ондоо ном байгаагүй), тэрэнэй нүлөөндэ бага орон алдаад, ажабайдалай хүшэр замда гаража, өөрөө зобохо, тулихадаа тэрэнээ ойлгоно. Игнадай образ философско талатай, зохёолой эгээл орёо образынь болоно. Ажалша таряаша зоной хуушанайнгаа хараа бодолhоо шэнэ, социалис хараа болдолдо ороhон хүшэр ута замые Игнадай наhанай намтараар зохёолшо харуулаа. «Хүн анханhаа бурханай табисуураар өөрын хуби заяатай түрэдэг»,—гэжэ, жэшээнь, гансахан бодолhоо Игнадай хахасажа ялалга нилээд орёо байгаа. Багаhаа хойшо үелhэн дүтынь нүхэрые—Лазурькые бодхуул Стигнейка Сохатын алажархихадал, тэрэ олон бодолдо абтажа эхилнэ. Тиигэжэ хүниие алаhан Стигнейкые хэhээнгүй орхижо болохогүй гэжэ шиидхээд, хэндэшье мэдүүлэнгүй, тэрэниие буудажархина. Игнат тиигэжэ түрүүн өөрөөшье хүсэд ойлгонгүй, Совет засагай түлөө тэмсэхэ харгыда ороно. hүүлдэнь энэ хэрэгтээ үнэн сэхээр хандадаг болоод, дайнай үеын хүшэр жэлнүүдтэ колхозойнгоо түрүүлэгшэ болотороо ургаха юм. Анханhаа үнэн сэхэ зантай, хүн зоной тала баридаг, элдэб орёо асуудалнуудаар зүб шиидхэбэри гаргадаг Игнат ажалшадта хүндэтэй болоно, түрмэдэ ороhон, дайнда ябаhан дүү Максимайнгаа, алуулhан нүхэр Лазурькынгаа хэрэг, партиин, гүрэнэй хэрэг ябуулдаг, ёhотойл хүн болоhон байна.

«Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ роман дотороо Исай Калашников гурбан аха дүүнэрэй хуби заяан дээрэ совет хүнүүдэй, совет таряашадай шэнэ сагаа байгуулhые үнэн зүбөөр харуулаа гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Ангиин тэмсэлэй, социалис ажалай hүртэ алхамууд Тайшиха гэжэ шэмээшэг тосхониие үндэhөөрнь хубилгаhан байна. Уран зохёолшо тэрэниие нютагай байдал дээрэ харуулхадаа, зураглаhан үйлэ хэрэгүүдээ гансахан Буряадай хэмжээгээр хизаарлангүй, бүхы Совет оронойнгоо шэнжэтэйгээр, үргэн дэлисэтэйгээр бэшээ. Тиимэhээл «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ роман хадаа Забайкалиин таряашад тухай уран зохёолой эгээл ехэ бүтээлнүүдэй нэгэн гэжэ баталха зэргэтэйбди. Хэдэн арбаад жэлэй үйлэ хэрэгүүдые роман өөртөө багтаажа, колхозно таряашадай эгээл хүшэр жэлнүүдые зураглан харуулhан байбашье, мүнөөнэй уншагшын hонирхол үүсхэнэ, олон жэлдэ үүсхэхэшье байха. Эгээл тиимэhээ тус роман мүнөө үеын хүнүүдтэ туhатай зохёол боложо шадаа.

В. РАЗУМНЕВИЧ.

Москва.

Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха Улаан-Удэ шадамар бэрхэ мэргэжэлтэд олон. Тэдэнэй нэгэн — гэжэ мастерскойн оёдолшо Антонина Георгиевна Ф... лоно. Оёдолшон А. Г. Флотская өөрынгөө хубита таб... сэб дүүргэнхэй. Антонина Флотская габьяата ажал... ран, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ... Мүнөө энэ оёдолшон Агууехэ Октябриин hайндэрэй ... лаан бүрнингөө даабари 140—150 процент дүүрг... ДЭЭРЭ: А. Г. Флотская. А. МАНТАЕВА

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

БОННДО ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО БАЙГУУЛАГДАБА

Үнгэрэгшэ неделидэ Бонндо болоhон ушарта дэлхэйн олониитэ ехэ анхарал хандуулна. Баруун Германиин бундестаг канцлерай тушаалда социал-демократическа партиин түлөөлэгшэ Вилли Брандтые ФРГ-гэй түүхэдэ анха түрүүн hунгаа.

Шэнэ правительствада 12 социал-демократ, гурбан сүлөөтэ демократ түлөөлэгдөө. Зүгөөр энэ правительство урдынхиhаа ямар илгаатайб гэхэдэ, ФРГ-дэхи буржуазна томо зонхилхы партиин түлөөлэгшэд ороогүй, мүн правительствын байгууламжада зарим хубилалтанууд хэгдэhэн байна. Жэшээлхэдэ, үhөө нэхэхые эрмэлзэдэг землячествануудай ябуулгануудые хүтэлбэрилдэг «намнагдагшад» гэдэгүүдэй хэрэгүүдые эрхилдэг министерство усадхагдаа.

«Ядерна зэбсэг тараан дэлгэрүүлхэгүй тухай договорто hаяар гар табиха таарамжатай эрхэ байдал бии болгохые», «Польшын гүрэнтэй харилсаагаа hайжаруулхые» правительство оролдохо гээд канцлер В. Брандт түрүүшын интервью үгэхэдөө мэдүүлээ. Гадаадын политическэ асуудалнуудта түрүүшынгээ мэдүүлгэ соо шэнэ канцлерай тогтоhониинь тушаал болоhон ушар бэшэ юм. Бонной мүнөө хүрэтэр баримталдаг гадаадын политическэ хараа шугамые эрид ехээр шэнэдхэн хубилгахаар болоо гэжэ мүнөө Баруун Германидахи олон хүндэ эли болонхой байна бшуу. Энэнь ФРГ-дэ hаяхан болоho дүүрэhэн hунгалтын дүнгүүдтэ нүлөөлжэ, засагые гартаа абаха арга боломжо мүнөөнэй правительствада олгоо.

Шэнэ правительствын политическэ үүргын бодото дээрэ ямар байхань сааша саашадаа харагдахал даа.

Монополис капиталай түлөөлэгшэд орон дотор гол жолоонуудые урда мэтэ бариhан зангаараа, өөhэдынгөө үhөө нэхэхэ ба милитарис үзэл бодолhоо арсаха хүсэлэнгүй байhые хараада абаха хэрэгтэй. Шэнэ бундестагай 496 депутадай оройдоол 12-ынь хүдэлмэришэд юм. Худалдаа наймаанай промышленна эзэдэй газар эхээо эзэмдэгшэдэй түлөөлэгшэд ба ноёд тушамэд бундестагай олонхидынь болоно. «Энэ парламент арад зониие хэзээ хэзээнэйхиhээ багаар, нациин нүлөө ба хүсэ ехэтэй бүлэглэлнүүдые хэзээ хэзээнэйхиhээ үргэн ехээр түлөөлнэ» гээд Гамбургын «Шпигель» журнал бэшэнэ.

Хамагай түрүүндэ ХДС партида нэгэдэhэн хархис хүсэнүүд шэнэ правительствада үргэнөөр баалалта хэжэ эхилээ. Шэнэ коалиционно правительство «удаан саг соо байжа шадахагүй» тэрэ хадаа урда тээнь бундестаг дотор хэзээдэшье үзэгдөөгүй томо оппозицитай зүрилдэхэ баатай болохо» гээд ХДС-эй түлөөлэгшэ Кизингер эсэшэ сусашагүйгөөр дабтан хэлэжэл байдаг юм.

Хэрбээ ороной политическэ хараа шугамые хубилгахые хүсөө гээшэ hаа ФРГ-гэй шэнэ правительство «томо капиталай ба хархис хүсэнүүдэй нүлөөн болон баалалтаhаа шууд сэхээр сүлөөрхэ ушартай» гээд Германиин Коммунис партиин правлениин мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

ИЗРАИЛЬДА ТУhАЛХА АМЕРИКАН ХҮЛhЭНШЭД

Вашингтоной зүгhөө шэнэ харша ябуулгын гаргагдаhанhаа уламжалан, араб оронууд ехээр зэбүүрхэнэ: Израилиин армида алба хэхыень американ эрхэтэдые США-гай правительство үнэндөө урмашуулна гээшэ. США-hаа Тель-Авивта байдаг түлөөлэгшын тайлбарилhанай ёhоор, Израильда байдаг аад, хоёр ороной харьяата американецууд США-гай юстициин министерствын шэнэ заабариин үндэhөөр Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ американ харьяата байhан зангаараа алба хэжэ шадаха байна.

Израиль генералнуудай мэдэлдэ американ сэрэгэй алба хэгшэдые «хуулита» ёhоор эльгээхын тулада «шэнэ заабари» Вашингтондо хэрэгтэй болоhон байгаа бшуу.

Араб оронуудта ехэ зэбүүрхэлэй болоhонhоо уламжалан, Вашингтон «тайлбари» үгэхэ баатай болоо. Израиль армида американ сэрэгэй алба хэгшэд үгы гэhэн хэбэртэйгээр гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Макклоски яаралтайгаар мэдүүлээ. Гэбэшье американ эрхэтэдые израиль засагаархид сэрэгэй албанда татана, американ «техническэ мэргэжэлтэд» Израильда бии гэжэ Макклоски мэдэрхэ баатай болоhон байха юм. Энээнтэй дашарамдуулан, Вьетнамда США-гай хэжэ байhан интервенци «мэргэжэлтэдые» тиишэ эльгээлгээр эхилээ hэн гээд олон шэнжэлэгшэд hануулна.

Израилиие дэмжэхэ талаар американ шэнэ ябуулгые США-да Израилиин премьер-министр Голда Меирэй аяншалгатай уласхоорондын шэнжэлэгшэд холбоно. Шэнэ урьhалжа үгэхэ тухай, американ сэрэгэй самолёдуудые болон бусад буу зэбсэгүүдые бүри олоор үгэхэ тухай Меирэй гуйлтанууд Вашингтондо угаа hайшаалтайгаар угтагдаhаниинь мэдээжэ. Меир бүри ехэ юумэ туйлаа, Израильда зорюулан американ солдадуудые абаха болоо гээд Вашингтоной шэнэ шиидхэбэриин үндэhөөр шэнжэлэгшэд тобшолол хэнэ.

Израиль армида американ хүлhэншэдэй алба хэхые Вашингтоной зүбшөөhэниинь Дүтын Зүүн зүгтэ США-гай дипломатиин билдагуу ябуулга хэдэг байhые үшөө дахин элишэлэн харуулжа үгэнэ.

СОМАЛИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА

Октябриин 22-то засагые гартаа абаhан Верховно революционно советэй шиидхэбэреэр, Африка түбиин зүүн тохойдо оршодог залуу гүрэн Сомалиин Демократическа Республика гэжэ нэрлэгдэхэ болоо. Орониие социалис ёhоор хүгжөөхэ хараа шугам баримталхабди гэжэ Сомалиин шэнэ хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ.

Сомалиин Республикын президент, Африкын элитэ ехэ хүбүүдэй нэгэн Абдирашид Али Шермарк гэгшын харата муухайгаар алуулhан ушар Сомалида үнгэрэгшэ неделидэ болоhон шанга ушарнуудта эхи табижа үгөө.

Хэнэй харата hанаашалгаар президентын алагдаhые Сомалиин сүүдэй органууд мүнөө дээрээ тодоруулаадүй байhаар. Гэбэшье президентые алаhан баримта орон доторхи оршон байдалые шахардуу шанга болгоо. Элдэб политическэ бүлэглэлнүүдэй хоорондохи тэмсэл шангадаа. Шермаркын хүдөөлүүлэгдэхэ үдэр зонхилхы партиhаа—залуу сомалиинхидай лигиhээ баруун оронуудай тала баридаг бүлэг хадаа республикын президентын тушаалда кандидадаар Мусса Богорые—Сомалиин томо капиталистнуудай нэгые дэбжүүлхэ гэhэн шиидхэбэри гаргаhан байна. Сомалиин национальна аша туhые харадаггүй хүнүүд засагые абаха hанаашалга гаргаhан байна бшуу.

Иимэ оршон байдалай тохёолдоод байхада, Сомалиин армиин түрүү үзэл бодолто хүтэлбэрилэгшэд Эхэ оронойнгоо хуби заяанда хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй байгаа бшуу. Тэдэнэй байгуулhан Верховно революционно совет премьер-министр Эгаль түрүүтэй урдын правительствын гэшүүдые засагhаань зайсуулан гаргаа.

Тусхайлбал, орон доторхи национальна нэгэдэл хангаха, гүрэнэй аппарадта эдилгэ абадаг ба бусад тааруугүй ябадал зайсуулха хүсэлэнтэй байhан тухайгаа армиин хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ. Наhа бараhан президент Шермаркын бэелүүлдэг хараа шугамые гадаадын политикын талаар баримталдаг байхабди гэжэ шэнэ засаг түрын хүтэлбэрилэгшэд найдуулаа. Хани барисаата гүрэнүүдтэй урда тээнь баталагдаhан бүхы договорнууд ба хэлсээнүүдые дүүргэхэ, бэеэ абанги байха ба бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй, арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе бүри эдэбхитэйгээр дэмжэхэ политика урда мэтэ бэелүүлхэ уялга Верховно революционно совет абаhан байна.

Сомалиин шэнэ хүтэлбэрилэгшэдэй түрүүшын иимэ алхамууд тус орон дотор тогтоогдоhон засаг түрын шэнжэ түхэлые харуулжа үгэнэ.

А. РАЧКОВ,
И. АБЛАМОВ,
Г. СКОБЕЛЕВ.
(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАhАА

СОМАЛИДАХИ БАЙДАЛ

НАЙРОБИ. (ТАСС). Могадишогой радиогой мэдээсэлнүүдэй ёhоор Сомалиин ниислэлдэхи байдал хэм түхэлдөө орожо байнхай. Орон доторхи засаг түрые армиин гартаа абаха үедэ, октябриин 21-дэ ниислэлдэ оруулагдаhан сэрэгүүдэй тоо үсөөрүүлэгдэжэл байнхай.

Сомалиин шэнэ недели бүридэ гарадаг «Октобер стар» гэжэ газетэ премьер-министр Эгалиин унагаагдаhан засаг түрые эрид шангаар шүүмжэлхэдээ, тэрэниие «эдилгэ абадаг, тааруугүй онол аргануудые хэрэглэдэг» гэжэ гэмнэнэ.

ШЭНЭ ЯБУУЛГАНУУДТА БЭЛДЭНЭ

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондентнүүд А. Порошин, Г. Фримен иигэжэ дамжуулна:

Вьетнамдахи дайн байлдаанда эсэргүү, правительствын ээрхэг түримхэй политикада эсэргүү ниитэ национальна шэнэ ябуулгануудые ноябрьда үнгэргэлгэдэ США-да эдэбитэйгээр бэлдэнэ. Хоёр организаци—шэнээр элсүүлэн эмхидхэхэ комитет ба Вьетнамдахи дайн байлдаанда эсэргүү буруушаалгын комитет октябриин 15-най ниитэ национальна «буруушаалгын үдэрые» амжалтатайгаар бэлдээ hэн. Тэрээндэнь хэдэн олон миллион американецууд хабаадаа. Эдэ хоёр организаци ноябриин 13, 14 ба 15-да шэнэ ехэ демонстрацинуудые, митингнүүд болон жагсаалнуудые бүхы орон дотор хэхэ гэжэ шиидхээ. «Үхэлтэй эсэргүүсэн тэмсэхэ жагсаал» эдэ үдэрнүүдтэ Вашингтондо үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Эдээндэ 45 мянган хүн хабаадахаар хүлеэгдэнэ.

РАСИСТНУУДАЙ ШЭНЭ ГЭМТЭ ЯБУУЛГАНУУД

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ полици шэнэ шуhа адхаралгата гэмтэ ябуулга хэбэ. «Хара пантерэнүүд» гэжэ негритян организациин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, Урда Калифорнидо энэ негритян организациин гаргадаг газетын хүдэлмэрилэгшэ Уолли Поупые Лос-Анджелестэ «гурим сахигшад» буудажа алаhан байна. Поуп хадаа сагаан шарайта расистнуудай гараар алагдаhан «хара пантерэнүүд» гэжэ организациин арба нэгэдэхи гэшүүниинь болоно гээд «Дейли уорлд» газета тэмдэглэнэ.

Уолли Поупые алаhан ушар орон дотор угаа үргэн далайсатай болоhон негритян хүдэлөөндэ эсэргүүгээр американ расистнуудай хэдэг гэмтэ ябуулгануудай ээлжээтэ хубинь болоно. Американ обществые үндэhөөрнь хубилгаха зорилго табидаг «хара пантерэнүүд» гэжэ организациин гэшүүдые полициинхид, мүн ФБР-гэй агентнүүд хашадаг хабшадаг байха юм. Энэ организациин түрүүлэгшэ Роберт Сил нёдондо жэлдэ дайнда эсэргүүгээр Чикагодо эмхидхэгдэhэн демонстрацинуудые эмхидхэhэн бусад найман хүнтэй хамта сүүдтэ үгтэнхэй. Организациие байгуулагшадай ба хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Хью Ньтон полициин хүдэлмэрилэгшые алаа гэжэ худалаар гэмнэгдээд, Калифорниин түрмэдэ хаагданхай. Организациин үшөө зургаан гэшүүн Чикагода, гурбан—Милуокидо, нэгэн—Филадельфидэ сүүдые хүлеэжэ байнхай.

ЭРИД ШАНГА УРИДШАЛАН hАНУУЛГА

БЕЙРУТ. (ТАСС). Ливанда боложо байhан ушар тушаа ТАСС-ай мэдүүлгые ороной түрүү үзэлтэ патриотическа хүсэнүүд hайшаалтайгаар угтаа. «Америкэдэ Совет ороной уридшалан hануулга. Ливанай бүрин эрхэдэ ямар нэгэн хариин гүрэн халдан орохо ёhогүй гээд Москва мэдүүлнэ» гэhэн томо гаршагуудтайгаар мэдүүлгын хүсэд текстые «Ан-Нида» газетэ түрүүшынгээ хуудаhанда толилоо.

«Манай районой хэрэгүүдтэ США-гай хамааралсалгые буруушаажа байhанаа Росси уридшалан hануулна... Ливандахи ушарые гуримшуулга араб гүрэнүүдэй өөhэдынь хэрэг болоно гээд Москва мэдүүлнэ» гэжэ «Саут Аль-Уруба» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ТАСС-ай мэдүүлгын дэлгэрэнгы удхые «Нью-Йорк таймс» эли газарта толилоо. Ливандахи оршон байдал тушаа hанаагаа зобожо байhанаа Советскэ Союз элирхэйлэн мэдүүлээ, энэ хэрэгтэ агууехэ гүрэнүүдэй хамааралсахагүйень уряалаа гээд газетын Москвадахи корреспондент бэшэнэ.

ЛОНДОН. (ТАСС). «Бү хамааралсагты гээд Холбоото Штадуудта Росси уридшалан hануулаа» гэhэн гаршагтайгаар ТАСС-ай мэдүүлгые «Санди экспресс» газетэ толилоо.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ХЯАГТА

Аймагай hургуулинуудай hурагшад Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын аймагай hургуулинуудай hурагшадтай үнинhөө хойшо хани барисаатай болонхой. Аха дүү хоёр ороной пионернүүд болон комсомолшууд жэл бүри бэе бэедээ айлшалалсажа, саг үргэлжэ хоорондоо бэшэлсэжэ байдаг заншалтай.

Үнгэрhэн зун Монголой бүлэг hурагшад Хяагта хотодо амархадаа, Сүхэ-Баатарай, Хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейнүүдтэ орожо хараhан, мүн городой түүхэтэ газарнуудаар ябажа, танилсаhан байна. Амаралтынгаа hүүлшын үдэрнүүдтэ тэдэнэр «Чайка» гэжэ пионернүүдэй лагерьта ошоhон, аймагай аяншалагшадай слёдто хабаадалсажа, ехээр hонирхоо.

Аха дүү Монгол орон... шад илангаяа Ю. А. ... нэрэмжэтэ хоёрдохи ... гуулиин пионернүүдтэй ... холбоо барисаатай юм. ... дагша hургуулиин hура... лын саанахи нүхэдhөө ... ри хэдэн арбаад бэшэгүү... даг. Алтан Булагай, Сүх... рай, Зунхарагай hурагша... дынгөө бэшэгүүд соо hур... ажабайдал, hуралсал... гаа hонирхолтойгоор ... гадна, Хяагтын hургуу... рагшадые айлшалан ... уридаг байна.

hаяшаг эдир гагарин... магай бусад делегаци... тэй хамта Монгол орон... шалhанаа бусаба. Аха ... гол орон нютагаар ... хяагтынхид Монголой ... нүүдтэ хани халуун ... тэмдэг болгон радиопри... рюулба. Харин Монгол... шад энээндэнь харюу б... шадтаа Сүхэ-Баатар... улаан вымпел болон бү... хомоор зүйлнүүдые б...

Иигэжэ совет-монгол ... шадаймнай хани бариса... бүри бэхижэжэ байнхай.

С. КЛ...

УЛААН-УДЭ

Ниислэл хотымнай судна бүтээлгын заводой коллектив МНР-эй гүрэнэй пароходствын ажалшадта саг үргэлжэ туhа хүргэдэг заншалтай.

Үнгэрhэн август, сентябрь hарануудта дурсагдагша заводой бүлэг мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэд Сүх... хото ошожо, ашаа ... нануудыень заhабарла... бусажа ерэбэд. Эд... нүүршан Сергей Ворон... хабсаргагша Тимофей ... хоёр ажалдаа эрхим ... туйлаhандаа онсо шагна... дүү Монголой пароходс... хиргаанай зүгhөө hайш... таалда хүртэhэн байна.

Д. БАЛДА...

ХЭЖЭНГЭ

Чисааньш совхозой гурбадахи отделениин Булагай hаалиин гүүртын hаалишад hү hаажа, гүрэндэ худалдаха юhэн hарынгаа түсэб амжалтатайгаар бэелүүлбэ. Эндэ гүүртын үнинэй дүй дүршэлтэй hаалишад Екатерина Глазкова, Хандама Буянтуева, Галина Нимбуева, Пагма Цынгуева гэгшэд жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1900—2010 килограмм hү абажа, совхоз доторо... hэн байна.

Мүнөө дурсагдагша ... hаалишад жэлэй дүүр... ехэ hү hаахын тула ... сэеэ элсүүлэн ажалла... хай.

С. ЦЫБ...

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Бата этигэлтэнэй зэргэ улам үргэдэнэ» гэhэн түрүү бэшэг. РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл. «Ажалай семестр амжалтатайгаар үнгэрөө» гэhэн А. Куклинай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Партийна ажабайдал» гэhэн гаршаг доро К. Петровой корреспонденци. «Колхозникуудай бүхэсоюзна съездые угтуулан» гэhэн гаршаг доро Л. Врублевскаягай корреспонденци, «Басагад, пулаадаа заhагты» гэhэн Т. Синегрибовой статья.

Гурбадахи хуудаhанда: ТАСС-ай мэдүүлгэ. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанаhаа абтаhан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Редакцида ерэhэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: Цокто Номтоевой рассказ. Шүлэгүүд. Нютаг нютагай hонин. Соносхолнууд.

СЭНХИ ЭКРАНУУД...

19 чаhаа «Холо, ... нин» гэhэн дамжуулга ... нутаhаа «Кот в сапо...» үхибүүдтэ зорюулагдаhан фильм. 19.35 минутаhаа ... хоорондын коммунис ... мэришэнэй худэлмэ... сагта» гэhэн дамжуулга ... минутаhаа «Ленин ба... лэг» гэhэн киноочерк. ... нутаhаа «Талын галну... хүдөө ажахын хүд... зорюулагдаhан тележ... нал. 21.05 минутаhаа ... залуу наhан урадхал... киноочерк. 21.15 мину... нел» гэhэн залуушуулда... даhан програама. 22.... hаа пианист С. Дар... церт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редакто... приёмная—54-93. зам. редактора—68-08. зам. ре... 82-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секрета... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйст... 63-86, пропаганды и агитации—56-23. промышл... строительства—61-35, советского строительства и бы... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—6... формации—34-05. общественная приёмная—56-62, ... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. ● Н-02961. Зак. ...